

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Adatok
Hírlevél ára: 1200 lej.
Előfizetési árak:
Előre: 600, egészévre 1200 lej.
Külföldre: Előre 2, egészévre 6.
Külföldre: Előre 12, egészévre 20 dollár.
Hirdetési díjazás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági ország egyetlen politikai napilapja. Cikkeinek utánozmását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Ara 5 lej
Szombat, 1937. február 20.
5697. EV. ADAR 9. XX. EVF. 42. SZAM

Jeruzsálem és London

A palesztinai politikai front Jeruzsálemből Londonba tolódott át. A királyi bizottság távozásával az összes érdekelt tényezők az angol fővárosba összpontosították erőiket. Weizmann lemondott amerikai utjáról, sőt Shertok is Londonba érkezett, míg az arabok a főmúfti vezetésével küldenek delegációt Angliába.

A politikai harcok kimenetelét is befolyásolják az ugynevezett talajviszonyok, a hadszíntér lokális adottságai. Ebből a szempontból nézve London mindig kedvezőbb talaj volt a cionista politikai küzdelmek számára, mint Jeruzsálem.

Valahányszor politikai bonyodalmak támadtak a cionizmus és a mandátárius hatalom között, a jeruzsálemi angol hatóságoktól indult ki az anticionista álláspont és London volt az a front, ahol a cionizmus kiverekedte a maga kisebb-nagyobb győzelmét.

Ebből a szempontból mitsem változott a helyzet az utóbbi tíz év alatt. Ma is a jeruzsálemi főkormányzó az, aki a borulató felfogást képviseli az arab kérdésben és a zsidó bevándorlás és telepítés ügyében; nem beszélve azokról a büniös és tudatos mulasztásokról, amelyeket a palesztinai hatóságok az arab terror irányában követtek el.

A jeruzsálemi angol hivatalnoki kar váltotta mindig az arab veszedelmek falrafestésének és elnagyolásának szerepét. Ami nem lehet pusztán taktikai szereposztás az angol „gyarmati” politikában, hanem helyi adottságok következménye is.

A palesztinai angol hivatalnok kényelmetlenebbnek érzi az arab „terror”, mint a londoni angol polgár és mert „gyarmati” hivatalnok csupán, többet jelent számára az arab „veszedelem”, mint a békés zsidó építőmunka erkölcsi tartalma.

Londonhoz viszont közelebb van Európa, mint Jeruzsálemhez. A londoni kormányhoz közelebb áll a zsidókérdés nyomása és az európai politikai tényezők általában, mint a palesztinai főkormányzóhoz.

Míg a főkormányzó körüljárta a legfőbb arab tanácsot Jeruzsálemben, az angol alsóház egyöntetűen nyilatkozott meg az arab terror ellen és a fair play, a zsidó néppel szemben vállalt angol kötelezettségek „becsületese” teljesítése mellett.

S ha Ben Gurion néhány nappal ezelőtt azt mondta Tel-Avivban, hogy „nem a királyi bizottság döntése az utolsó szó a mi számunkra”, bizonyára arra célozott, hogy ez a jelentés előbb az angol kabinet, majd a kormány „megjegyzéseivel” a parlament elé kerül és még ezután van csak hátra a mandátumbizottság Genfben.

Liberális politikusok vészkiáltása a demokrácia megmentéséért

A liberális képviselők emlékirata megrázó módon tárja fel a szélsőséges propaganda romboló hatását az országban

Osszehívják a liberális párt vezetőségét a jobboldali agitáció kérdésének megvitatására

Bucuresti, február 19. (Az Uj Kelet tud.) A liberális képviselők demokratikus csoportja olyan mozgalmat kezdeményezett, mely döntő fontosságú lehet az ország jövője szempontjából. Természetesen minden okunk meg van rá, hogy ne tekintünk tulságos derülattással a mozgalom sikere elé, annyi azonban kétségtelen, hogy a legutóbbi hetek eseményei komoly megfontolásra készítették a kormánypart és igen jelentékeny csoportját a román demokrácia sorsa és az ország jövője felől.

Ez a demokratikus megmozdulás, mely a tizenkettedik órában figyel fel az országban uralkodó jobboldali terrorra és az egyre veszedelmessé váló, külföldi beavatkozással támogatott szélsőséges propagandára, az ország uralkodó polgári rétegéhez apellál és a liberális párt széles keretein belül akarja megépíteni a gátat a további szélsőséges agitáció elé.

Mit mondanak a nyilvánvaló tények

Amint az Adeverul jelenti, az emlékirat, amit Manolescu Strungával az élőkön miniszter-viselet liberális politikusok, mint Dimitriu Ghiata, Bejan, Berger, stb. vezettek át Dinu Bratianu pártelnöknek, a következőképpen kezdődik: „A nyilvánvaló tények tagadását jelentené, ha nem vallanánk be, hogy demokratikus rendszerünk kiméltelen támadásoknak van kitéve és hogy ezekkel a támadásokkal szemben a demokratikus pártok, amelyek közé a miénk is tartozik, teljes téletlenséget mutatnak.

frissítsük fel pártunkat, a kivénhedt nemzeti jelszavakat és harci taktikáinkat módosítsa, az ország egész fiatalságának bevonásával.

Kérjük a pártelnököt, hívja össze sürgősen a pártvezetőséget és a végrehajtó bizottságot, hogy a problémát a maga egészében az illető fórumok elé terjeszthesse.

az esetleges súlyos következmények elhárítására.

Tájékoztatlanság, megfélemlítettség, az irányvonal hiánya és gyávaság jellemzi a demokratikus pártok magatartását.

Ebből azt a következtetést vonják le egyeseik, hogy a demokrácia agonizál és a jobboldali diktatura nagy lépésekkel halad megvalósulása felé. E súlyos helyzetért a felelősség egyenlő mértékben terheli pártunkat is. A politikai, társadalmi áramlatok komolyan vetélkednek a párt tevékenységével, kereteinek erejével és lelkesedésével.

Az emlékirat ezután részletesen tér ki a belföldi eszmeáramlatok közötti harcra, majd a következőket írja:

Félre kell állítani a fáradt embereket

A demokratikus rendszer létének utolsó órájában a párt szerveire támaszkodva kérjük, szervezzék át a megyei kereteket, állítsák félre az elfáradt embereket, akik nem tudják magukat belevetni az erélyt, szilárdságot, bátorságot és áldozatkészséget igénylő új harcba. Egyidejűleg szükség van arra is, hogy új programmal

Manolescu Strunga, a mozgalom kezdeményezője felkereste Dinu Bratianut, majd Tatarescut és a H. csoport, valamint a szabadelvűek csoportjának vezetőit. A csoport tagjai, köztük 126 képviselő és szenátor Petre Ghiata elnöklételel összejövetelt tartott.

Holnap délelőtt a kormány megtartja a memorandum kérdésében első értekezletét melyen Bratianu Dinu pártelnök is részt vesz. A Curentul jelentése szerint lehetséges, hogy a rendkívüli fontosságú kérdésekre való tekintettel a pártelnök keddre összehívja a liberális pártvezetőséget, hogy a sürgős helyzetben döntsön.

nálhatnak zsinemtiüket, ami alatt a vaj is értendő. Nem kétséges: a német polgár boldogságához csak ezek a rendeletek hiányoztak. Most már hivatalosan, az állam és a Führer jóvoltáért éhezhet, vagyis tervszerűen.

Ami lényeges javulás az eddigi állapotokhoz képest, amikor is csak tervszerűen lehetett éhezni.

Kérdés csak az, hogy vajjon a rendelet aláírói, például a közismerten nagytekű és káros természetűek éppen nem mondható Göring ur magára nézve is kötelezőnek fogja-e érezni éhségrendeletének előírásait? Engedtessek meg nekünk, hogy kételkedjünk ebben.

Páneurópai szemszögből

Coudenhove gróf glosszái a világpolitika eseményeihez

A Páneurópa című bécsi folyóirat most megjelent februári számában Coudenhove Kalergi gróf érdekesen glosszálja a világpolitika aktuális eseményeit. A német problémákon kezd. A világgazdaság helyzete egyre javul. Viszont Németország gazdasági bajai egyre nagyobbak. Az ok: az autarkia, melyet Coudenhove szellemesen a Seisbelagerung szóval fordít németre. Ez a negyedik ostromzár ebben a században. Az elsősor az antant térdre kényszerítette a világháború folyamán a központi hatalmakat. A második Oroszország ellen irányult. Kudarcot vallott, mert az óriási terület gyér lakossága bírta az ostromot. A harmadik Olaszországot zárta körül az abesszinai hadjárat miatt. Eredménytelen maradt, mert sikerült váratlan gyorsasággal befejezni a hadjáratot.

Az autarkia abba a helyzetbe sodorta Németországot, amelyben 1916-ban lelegett bizonyos, hogy sokáig nem bírja már. Sem a szigorú fegyelem, a súlyos nélkülözések, sem a magasfejlettségű vegyi ipar nem képes Németországot a zsákutcából, amelybe a saját elhatározásából került, kimenteni. Képtelenség a valutát stabilizálni, ám egyidejűleg a lakosság élelmiszeréről gondoskodni, nyersanyagokat importálni, hogy a munkásság foglalkoztatva legyen és ráadásul fegyverkezni. Németország az infláció éhínség, munkanélküliség és hatalmának eltérése fenyegeti és e veszedelmek mindegyike külön-külön is halálos. Németország mindenekelőtt a hatalmi pozícióját akarja tartani. Ezért választotta gazdasági programjának jelszavául ezt a fura mondatot: Nem a vaj a fontos, hanem az ágyú! Holott nincs egyetlen állam, amely meg akarná támadni, vagy akár egy négyzetcentimétert le akarna hasítani a területéből.

Az autarkia kutyaszorítójából csak a következő három mód egyikével kecmereghet ki Németország: Iránycserevel, — vagyis, ha lemond a nagynémet expanziós törekvéseiről, nem fegyverkezik tovább és beilleszkedik a Népszövetségbe. Rendszerváltással, tehát, ha leváltja a jelenlegi Führergarnitúrát és ráadásul — erre azonban csak államcsíny, vagy forradalom esetén kerülhet sor — megváltoztatja az államformáját is. Háborúval, — vagyis ha ráront egy, vagy több szomszédjára és erőszakkal politikai és gazdasági sikereket csikar ki a maga számára.

A háborús megoldási kísérlet ez idő szerint nem valószínű. Németország még nem készült el a fegyverkezésére. Viszont az európai béke-blokk élén Anglia áll, amelyel szembeállni egyértelmű az öngyilkosság. Valószínűtlen a rendszerváltás is. A náci szervezete erős, a hívek száma nagy. Még nem ütött tehát a rendszerváltás órája. A legvalószínűbb az iránycsere. Az, hogy Németország márol-holnapra, minden átmenet nélkül új külpolitikába kezd. Erre már van több precedens. Lengyelország 1934-es, s Ausztria 1936-os példája. Más kérdés, hogy az ismételt és kihívó szerződésesegések után akad-e még, aki megbizik Németország ígéreteiben. Annyi a Leon Blum kijelentése után bizonyos, hogy fegyverkezésének nemzetközi ellenőrzése nélkül egyik állam sem fogja pénzzel és nyersanyagokkal Németországot gazdaságilag talpraállítani. Viszont nem valószínű, hogy a presztizs-politikát folytató Németország ebbe az ellenőrzésbe, mégha kölcsönös is, betördjék.

Hogyha azonban az iránycsere kísérlete eredménytelenül végződik, csak az explozív lehetőség marad fenn. A robbanás befelé, forradalom formájában, vagy a robbanás kifelé, tehát a háború. Az első esetben Európának ügyelnie kell, nehogy Németország bolszevikivé váljék. A második esetben arra kell ügyelnie, hogy Európa ne pusztuljon el együtt Németországgal. A következő évek tehát mindenképpen a súlyos megpróbáltatások éve lesznek.

Foglalkozik Coudenhove a Hitler január

ART SZÁMLÁLÓ...
ZENDİLÖKET...
TÖBBIT BİRÖL...
ÁLLANDÓM...
ÁL.
TEKELŐK TE...
NYOL IDEGEN...
JELENTETTE A...
OYAN HIR...
FENHATÓSÁ...
ETTEK VOLNA...
ETEK, ELŐBB...
TÉLET NÉLKÜL...
ITÉLETER.
EGONA KIKÖ...
KÉT FELKÖ...
T. A KOR...
KÉNYTELE...
AN ÁLLÍTÓ...
NISTA KÉPV...
YOLORSZÁG...
GYÖZELME...
OSVÉDŐS B...
PÁRTI CSA...
A JARAM...
ULT ÉS E...
NYELVEKBŐL...
EKEDÉS B...
ZSÉNS VIS...
TÉNT ÉS SO...
N. EZEN...
KILOMÉTER...
MAGKISÉ...
JÓZTÁK.
UTAZOTT...
NÁLY NAGY...
FIRENZEBE...
MBAN ÁLL...
ICA EZE...
A SZANA...
TRÓNÖRÖK...
HÁZUTAS...
EKRE VIR...
A BAIA...
NTETÉSÉ...
GYALTA AZ...
JUGA AU...
NESTER B...
EI TÖRVÉ...
STÁRI B...
TÖNRE Í...
VÉDEKEZ...
SZEGET, H...
E, HANEM...
TE, AKI V...
ETATTA. R...
NÁCS KIH...
A HELYB...
A JUGÁ...
LA FELM...
FAN...
ÁR ILLÉS, A...
I PARASZ...
RA ÉRKEZ...
TÁKAT. A...
EGOZATÁ...
AGADTA L...
ERTEKEZ...
TASZERVE...
T MOND...
ESZESIT...
HISTORIC...
JÖTT. V...
PARASZP...
TELJES EG...
A, CLUJ

A Jewish Agency bűnös mulasztásokkal vádolja a palesztinai kormányt

David Ben Gurion a binacionális állam gondolata ellen foglalt állást a Hisztadrut tanácsának tel-avivi ülésén. Ellentétek merültek fel a főkormányzó és Dill tábornok között

30-i beszédével is. Csupa ellentmondást hámoz ki belőle. Békét ígér, — de nem akarja elfogadni a kollektív rendszert, amely egyes-egyedül biztosíthatja Európa békéjét. Fogadkozik, hogy hajlandó fegyverkezési egyezményt kötni, — de rendületlenül kitart a felfogása mellett, hogy a német fegyverkezés mérvét egyesegyedül Berlinben állapíthatják meg. Elveti a gazdasági elkülönödés programját, — de egyidejűleg négyéves tervet javasol, amely kiépítendő Németország gazdasági különállását. Szerződéseket kírnál, — ugyanakkor azonban érveket sorakoztat fel az elvi alapon szerződéshezgő német nemzetközi politika mellett. Allítja váltig, hogy csak a kisebbségi kérdés rendezése teremtheti meg a békés egyezkedések számára a kedvező légkört, — de tovább folytatja zsidónyüző belpolitikáját. Elitéli a nemzetközi kutmérgezést, — ám a lapjai és a rádióadói útján egyre képtelen vádakat szór Csehszlovákia ellen. Nem akar szerződést kötni a szovjettal, — de nem mondja fel a rapallói szerződést, melyet még Rathenau kötött Németország nevében Oroszországgal. Végeredményében az a Coudenhove benyomása, hogy Németország tényleg nem akar háborút szítani Európában. Egyelőre békés szándékai vannak. Most csak fegyverkeznek... és lesi a pillanatot, amelyben a hatalmi helyzet az ő előnyére toldódik el.

Sokat foglalkoztatja Coudenhove a zsidók áttelepítésének problémája. A lengyel zsidók helyzetének ismertetésével kezd. Konstruktív megoldást követel a problémáik számára, nehogy a zsidó-kérdés nevelje a Keleten a náci-veszedelmet, vagy a bolszevizmus lehetőségeit. Néhány millió zsidó kivándorlásában látja a megoldást.

A 19. században Amerika volt Európa biztonsági szelepe. A feles népeesség Amerikába vándorolt. Most zárva van ez a biztonsági szelep. A következőkben szemmel láthatólag megnövekedett a tisztességtelen verseny, megnőtt a gyűlölet, a kajánság, a nyomor, a munkanélküliség, a háború és a forradalom veszedelme. A fizika törvénye érvényesül ezen a területen is. A tulnépesedés folytán keletkezett nyomás a legkisebb ellenállás irányában a legnagyobb: mindenekelőtt a nemzeti kisebbségeket és köztük a leggyengébbet, a zsidókat érinti.

Nem valószínű, hogy a legközelebbi években csökkenjen az antiszemitizmus. Meg kell tehát szervezni a keleteurópai zsidók kivándorlását. Palesztina, ahol a zsidók a legpompásabb gyarmatosoknak bizonyultak, ahol gyönyörűen valóra vált a Herzl álma, nem képes egyszerre milliókat befogadni. Más terület után kell nézni. Coudenhove azt tartja, hogy Afrika déli része ez a megfelelő terület. A kevésszámú fehér képtelen itt fenntartani az uralmát a feketék milliói felett. Erősítésre van tehát szükség és erre a zsidók a legalkalmasabbak. Igaz, ugyan, hogy Délafrika bevándorlási törvénye nem zsidóbarát irányzatú. De ez a zsidó-ellenesség csak muló tünet. Ott, ahol a fehér ember élet-halál harcot vív a feketékkel, nem lehet a fehér zsidók ellen a fajjürrület ugynevezett érveivel tartósan operálni. Ez öngyilkosság lenne. Meg kell tehát szervezni az afrikai gyarmatosító társaságot a keleteurópai zsidók számára. Anglia és Franciaország bizonyára támogatni fogja.

Ezekben a fejtegetésekben nem nyilvánul meg a Coudenhove egyébként kristálytisza logikája. Délafrikát a bevándorlási törvények már is elzárták a zsidók elől, — mégis lehetségesnek ítéli, hogy ez a terület olyan többmillió zsidó tömegeket vegyen fel és pedig a legközelebbi időben, akár csak a 19. század folyamán Amerika. Nem fél a feketék ellenállásától, holott maga is említi, hogy a fehérek és a feketek között élet-halálra áll a harc. Viszont komoly akadálynak minősíti az arabok ellenszégülését. Az egyik pillanatban okosan leszögi, hogy Palesztinában azért sikerült a zsidó gyarmatosítás, mert ezen a történelem által megszentelt területen szerencsésen egyesülnek a racionális és az irracionális, a vallási és a politikai elemek. Mégsem az a végső konklúziója, hogy ezen a területen fogjon össze minden zsidó és minden becsületesebb internacionális erő, hanem Afrika fensíkjai felé mutat.

A Franz Rosenzweig szavát variálva, ezt kell mondjuk Coudenhove zsidó cikkéről: A diagnózis a keleteurópai zsidók helyzetéről helyes. A gyógykezelési mód azonban, amit a helyesen megállapított bajnak megszüntetésére ajánl idejét mulla. Valahol az ugandai és angolai tervek módszereinél sántikál. Olyan módszereknél tehát, amiken már régesrég tul vagyunk.

(t. 1.)

—A létért való küzdelemben hathatós segítségére van a dolgozó egyének egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként éhgyomorra bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Az orvosok ajánlják.

Tel-Aviv, február 19. A Hisztadruth Haovdim, a palesztinai zsidó munkás-szervezet nagytanácsának ülésén feltűnt keltő beszédet tartott David Ben Gurion, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet exekutívájának elnöke a zsidó-arab kérdésről.

Beszédének első részében a zsidók és az arabok viszonyáról szólva Ben Gurion mindenekelőtt hangsúlyozta azt az alapelvet, hogy

Palesztina nemcsak az országban élő zsidók, hanem az egész zsidó nép ügye.

Expozéjának súlypontja azonban a mandátumra hivatkozó zsidó és arab igények közötti lényeges különbség kihangsúlyozása volt.

— Van egy cionista koncepció, amely „politikai paritás” és „binacionális állam” formulája mögé rejtőzik. Ez a felfogás abból a tévhitből indul ki, hogy a zsidó és az arab igények egyenlő természetűek. A valóság az, hogy a zsidóknak a mandátum alapján álló jogai nem abból a tényből fakadnak, hogy egyesek közülük az ország lakosai — ezeknek a jogát arra, hogy az országban éljenek maga a főmufti sem tagadja meg — hanem abból az egyszerű tényből, hogy ők zsidók és az egész zsidó népek elismerték a történelmi igényét ősi hazájára.

Nem az a kérdés, hogyan védjük meg azokat a zsidóknak a jogait, akik Palesztina lakosai, hanem hogyan biztosítsuk Palesztina kapuinak nyitvatartását azon zsidók számára, akik még nem laknak Palesztinában.

Ben Gurion beszéde után megindult a politikai vita, melynek során Itzhaki, a nagytanács tagja kifogásolta, hogy a Hisztadruth képviselői, akik a királyi bizottság előtt megjelentek, nem követelték korlátlan zsidó bevándorlást. Aba Chushi (Haifa) az arabok körében folytatott anticionista agitációról beszélt és arról a tervről, amely azok ellen irányul, akik nem akarnak csatlakozni ehhez a mozgalomhoz. Aba Chushi és más szónokok ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy a Hisztadruth nem fejtett ki elég aktív tevékeny segítséget az arabok körében.

Az Agency várvata

London, február 19. A Jewish Agency exekutívája emlékiratot nyújtott át a jelenleg Londonban működő királyi bizottságnak a palesztinai angol közigazgatás ellen emelt zsidó panaszokról.

Az emlékirat mindenekelőtt rámutat arra, hogy a palesztinai kormány kezdetől fogva nem tekintette világos célkitű-

zésnek és nem érvényesítette kellő határozottsággal a Zsidó Nemzeti Otthon politikáját. Az angol közigazgatás ehelyett ingadozó magatartást tanusított a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének előmozdítására vállalt angol kötelezettségek tekintetében és ezzel azt a hitet keltette az arabokban, hogy Anglia nem veszi komolyan a Zsidó Nemzeti Otthon megteremtésére vonatkozó kötelezettségeket. A közigazgatás szolgálatában sok olyan tisztviselő áll, akik egyáltalán nem alkalmasak a mandátum végrehajtásával kapcsolatos feladatok teljesítésére.

A memorandum megállapítja továbbá, hogy az 1921-es és 1929-es zavargások után destruktív interpretációk hangzottak el Angliának a zsidó néppel szemben vál-

lalt kötelezettségei tekintetében. Ez még inkább fokozta az arabok ellenszenvét a Palesztina-mandátummal és a Zsidó Nemzeti Otthon megteremtésével szemben. A palesztinai kormány nem hajtotta végre megfelelő módon a mandátum 2-ik és 6-ik szakaszát, amelyek a mandatárius hatalom köteletségévé teszik, hogy előmozdítsa a palesztinai zsidó bevándorlást, valamint a zárt zsidó telepítést azáltal, hogy állami földeket bocsát a zsidó bevándorlók rendelkezésére. Az emlékirat felsorolja a zsidó panaszokat a bevándorlásra, a földtranzakciókra, az iparra, a közoktatás és közegészségügyi szolgálatra, a közbiztonságra és a héber nyelv támogatásának ügyére vonatkozólag és tényekkel és adatokkal támasztja alá azokat.

A kormány mulasztásai és a zavargások

A memorandum különös nyomatékkal hangsúlyozza, hogy dacára azoknak a figyelemzavartásoknak, amelyek különböző oldalról és különösen zsidó részről jutottak el a kormányhoz, a hatóságok semmilyen előkészületet nem tettek arra nézve, hogy megfelelő módon akadályozzák meg az 1936-os zavargásokat.

A kormány semmilyen intézkedést nem tett a várható zavargások kitörésének elhárítására.

Jaffában, ahol a zavargások kezdődtek, a karhatalmi erők úgy számszerűleg, mint fegyverzet dolgában, teljesen elégtelenek voltak. De a jaffai zavargások kitörése után sem történt semmilyen intézkedés annak megakadályozására, hogy a zavargások az ország többi részeibe is átcsapjanak.

Hagyták és türték az arab sztrájkot annak ellenére, hogy az mindenképpen törvénytelen aktus volt és megbénította ugy a közigazgatást, mint az ország gazdasági életét. Egyetlen lépés sem történt az arab sztrájk-terror megakadályozására. Ellenkezőleg, a kormány elismerte a legfőbb arab tanácsot, amely a sztrájkmozgalmat irányította.

Az emlékirat végül rámutat arra, hogy a zavargások után beindított vizsgálatok és bünyügyi eljárások teljes kudarccal végződtek. A vizsgálatot főleg arab hivatalnokok vezették. Nem derítették ki a felkelés hátterét és nem leplezték le annak előidézőit. A kormánygépezet télen maradt. A legfőbb arab tanáccsal szövetkezett kormánytisztviselők toleranciát tanu-

sítottak a gaztettekkel szemben és mindez újabb zavargások bátorítását szolgálta.

Ellentétek Wauchope és Dill között?

Jeruzsálem, február 19. Az „Al Livaa” című lap, a főmufti organuma, tudni véli, hogy Sir Arthur Wauchope főkormányzó és Dill tábornok főparancsnok között neteltérések merültek fel a zavargások idején a közigazgatás módszereit illetőleg és hozzáfűzi, hogy Londonban Wauchopenak fel fogják tenni a kérdést, hogy hajlandó-e vállalni a királyi bizottság által megállapított irányvonalak keresztülvitelét Palesztinában. Ha erre nem vállalkozik, nem tér vissza többé az országra.

A jemeni imam és a palesztinai arabok

Jeruzsálem, február 19. Az arab lapok közlik, hogy a jemeni Imam levelet intézett a legfőbb palesztinai arab bizottsághoz, amelyben kijelenti, hogy Jemen szolidáris a palesztinai arabokkal és szeretné, ha az összes arab országok közreműködne a palesztinai viszályok likvidálásában.

Palesztina

a legszebb tavasszal!

Purim és Pezachra

a következő hajókkal utazhat:

MINDEN HÉTFOŊN a SERVICUL MARITIM ROMAN hajóival (ROMANIA, REG. CAROL, DACIA). Rituális ellátás is van a következő hajókon:

MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN a PALESTINE MARITIME LLOYD hajóin (HAR CION, HAR CARMEL).

MINDEN MASODIK SZERDÁN a lengyel társaság POLONIA hajóján. Trieszten keresztül hetenkint 2 járat a LLOYD TRICESTINO hajóin. Speciális járat március 19-én Pezachra Constantából a francia óceánjáró PROVIDENCE-szal.

Valamennyi hajóstársaság képviseletében közelebbi felvilágosítást és prospektust kaphat

ZION LLOYD

birou de turism si voiaj

Bucuresti, Cal. Vict. 33. Dir. M. Jampolski.

Transzilvániai képviseletek:

Dr. NEUMANN VILMOS CLUJ, Str. Berthelot 12. Telefon 6-82.

Kirsch Tibor Oradea,

Str. N. Iorga 21. Telefon 2-51.

Az ígéret földje

A KEREN HAJJESZÓD NAGY PALESZTINA BESZÉLŐ FILMJE

A világhírű film folytatja transilvaniai körutját!

CLUJON az Uránia Mozgóban

f. hó 21-én, vasárnap d. e. két előadás keretében kerül bemutatásra. Első előadás kezdete délelőtt 10 órakor, második előadás kezdete délelőtt 1/2 12 órakor.

ROMÁNIAI HITLERISTÁK, ÁLARC NÉLKÜL

A transilvianiai szászok hajmeresztő hitlerista propagandája. Amikor kisebbségi népi kisebbségi jogfosztásokat követ el

Sibiu, február 19. (Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt évi nürnbergi pártnapok idején Göbbels, Hitler propaganda minisztere „Bolszevizmus álarc nélkül” címen előadást tartott. E cikk főlé is ez a cím kínálkozik, amikor a transilvianiai szász hitleristákról kell lerántanunk a leplet, de azzal a különbséggel, hogy míg Göbbels előadásának a zsidóságra vonatkozó adatai szeméremdedett hazugságok voltak, addig az alábbiakban hű és cáfolhatatlan jellemrajzát kapja az olvasó a hitlerista szászoknak.

Szászok Magyarországon

A transilvianiai szászok uralkodórétege már évszázadok óta a „felsőbbrendűség” göggyével kezeli az együttlakó népeket. A Habsburgok védelme és az uralkodásuk alatt élvezett kiváltságai folytán

A szász lapok féktelen antiszemita uszítása

Az impériumvátozás után a benlakó különböző nemzetiségek arra vártak, hogy a szászok önző és kétszínű politikáját a kisebbségi sorsban való együttműködés hajlandósága fogja felváltani. Hogy ez nem így következett be, azt a romániai kisebbségek, elsősorban a magyarok sajnálattal vették tudomásul, a zsidó kisebbség pedig a lapok hasábjain fejezte ki ismételt sajnálatát nemcsak a szászok politikai magatartása, de a köztük dúló áldatlan testvérharc pusztításai fölött is.

A zsidóság mindazonáltal barátságos szemlegességet őrzött meg a szászok felé. Erre a szászok részéről az volt a válasz, hogy ahol csak tehették, a legminősíthetlenebb támadásokat intézték a zsidóság ellen. Ha voltak is egyes lapok, még a hitleri megváltás első idején is, amelyek mérsékelt magatartást tanúsítottak,

ma már minden megdöglés nélkül a leghuzugabb és legdurvább támadásokat intézték az ország zsidósága ellen.

A Porunca Vremiivel együtt a román közvéleményt igyekeznek a zsidóság ellen izgatni. Emögött az a gondolat áll, hogy a jobboldali uralomra jutása esetén megkülönböztetett bánásmódban lesz részük, amikor majd a kisebbségek jogcsorbítására kerül a sor.

Most a jobboldali propagandának olyan eszeveszett idejét éljük, hogy a román szélsőségek Hitler-imádatához jól jön a szászoknak ez a magatartása. Nem így azonban a megdöntött román politikások, amelyek még nem felejtették el a szászoktól való elnyomatásban eltöltött sok évszázadot és magának követeli azokat a kiváltságokat, amelyeket ez a németesség olyan sokáig élvezett. A minap erről a kérdéssel cikkezett az egyik román sajtótermék és a következőket írja:

„Mi, románok, egészen ellenkező véleményen vagyunk. Évszázadokon keresztül szenvedtünk, véreztünk, nélkülöztünk és harcoltunk. Az Unió trium nationum még emlékeztetünkben van.”

Természetesen nem a zsidóság feladata az illetékes román tényezők figyelmét a szászok illojalítására felhívni. Ez az illojalítás ezerféle formában nyilvánul meg. Csak néhány héttel ezelőtt rendelték el a hatóságok E. Wittstock transilvianiai szász író Németországban megjelent „Brüder nimm die Brüder mit” című regényének elkobzását. A baj csak az, hogy a könyv már négy évvel ezelőtt jelent meg és a heidelbergi egyetem diszdzoktorrá avatta érte a szerzőt. A könyv a legdurvább román-ellenes támadásokkal van teli. A hatóságok négy év után elkobozták a könyvet.

A szászok numerus clausus akarnak

Ez a szász kisebbség, mely most a német orientáció után áhító jobboldallal

a legszivtelenebb és legkíméletlenebb elnyomói voltak a körülöttük élő románoknak,

sőt az akkor államot alkotó magyarságot is elnyomták saját hazájában. Még néhány évtizeddel ezelőtt a szászok lakta városokban sem románok, sem magyarok nem engedték meg, hogy ingatlan vásároljanak és a 18-ik század harmadik negyedében

az akkor Sibiuiban lakó magyar magán-családok bérelt lakásokban voltak kénytelenek lakni.

A történelmi adatok hosszú sorát lehetne felhozni annak bizonyítására, hogy milyen önző és kíméletlen volt a szász politika az akkor még kisebbséget képező román-szász szemben. Nem kell külön hangsúlyozni, hogy a románság sorsát az a kis számú zsidóság is osztotta, amely megtudott maradni a német városokban.

van fegyverbarátságban, elképesztő rövidlátással csapott fel a kisebbség-ellenes áramlatok hordozójává. A világtörténelem valószínűleg kevés példát tud még felmutatni arra, hogy kisebbségi sorsban élő nemzet a kisebbségi jogok eltiprása mellett fejtsen ki eszeveszett propagandát. A legutóbb az ügyvédi kamarákban lezajlott gyűlések során az ország kisebbségi társadalmi egyöntetű magatartással utasította el a jogfosztó numerus clausus indítványokat. Egyedül a sibui kamarában szavazták meg azt az indítványt, melyet dr. Bidean, a Totul pentru Tara párttagozat elnöke nyújtott be a zsidó ügyvédi kar jogainak teljes megvonásárr.

Csak négy szász ügyvéd akadt, aki nem dr. Bidean, hanem dr. Borcea kamarai dékának nemsokkal enyhébb javaslata mellett szavazott.

Ez a négy „megtévelyedett” szász ügyvéd általános támadás és megvetés központjába került és hírlapi nyilatkozatban kellett védekezniük. A nyilatkozat jellemző. A következőképpen hangzik:

A mosakodó nyilatkozat

„Erélyesen visszautasítjuk azt az állítást, hogy mi a dékán javaslatának elfogadásával a zsidó ügyvédek elmelezői akartunk volna lenni és nyíltan a német érdekekkel akartunk szembeszállni. Megállapítjuk, hogy a dékán javaslata az összes keresztény kisebbségi ügyvédeknek egyenlő jogokat biztosít.”

„Kilakoltatnak egy zsidó trafikost”

Nemrégiben felháborító eset történt Sibiuiban. Dr. Bidean ügyvéd apósának házában egy zsidó hadiözeveg dohánytözsédét bérelt. A háztulajdonos felmondott a lakónak. Miután minden háztulajdonosnak joga van bérlőit saját „politikai” meggyőződése szerint megválogatni, a felmondás ellen senki sem emelhetett kifogást. A háztulajdonos és a bérlők között azonban jogi különbségek is voltak, amiért a bérlő fia beperelte a háztulajdonost. Így a bíróságnak kellett volna megállapítania, hogy ki kell-e költöztetnie a lakónak, vagy sem. Az antiszemita háztulajdonos azonban nem így gondolkodott.

Hozott két tucat légióártyust és rövid félórán belül kilakoltatta az ilyenformán koldusbotra jutott zsidó családot.

Ez Sibiuiban, megyeszékhelyen, fényes nap pal történt anélkül, hogy a jogtörést a hatóságok megakadályozták volna. A zsidó tragédián túl azonban a nyilvánosság elé kívánkozik, ahogyan a hitlerista Tageszeitung a következőképpen emlékszik meg az esetről:

Önnek biztosíték kell a tisztaságára nézve!

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehéren tartja, csiraólően hat, tökéletesen tisztá és kellemes ízű. A gyermekek reggel és este megegyezően olyan szívesen takerítik fogait Nivea-fogpasztával. Észolyan olcsó!

Egy nagy tubus csak 24.- lei

„Kilakoltattak egy zsidó dohánytözsédét.”

„A városházával szemben lévő Goldstein-féle zsidó dohánytözsédét az elmúlt hétfőn az itteni Totul pentru Tara tagjai erőszakkal kilakoltatták, mert tulajdonosa, egy öreg zsidóné, nem akart kiköltözni, bár a háztulajdonos már ismételtelen felmondott neki.

Miután a zsidóné a kilakoltatásnál különösen renitens és szemtelen módon viselkedett, sokatigérő csemetéjével együtt néhány jól megérdemelt pofont kapott.

A zsidó tözsédével együtt eltűnik a Mészáros uccából a keresztény lakosság megütésének egyik okozója, mert ez a keresztény lakosság nem tűrhette, hogy a zsidó kommunista propagandaközpont továbbra is a város szívében álljon fenn.”

„Der Viehjudé”

Másik jellemző idézet a hitlerista sajtóból a két Spanyolországban elesett légióártyus temetésének kommentálásából adó-

dik. A cikk terjedelme nem engedi meg, hogy részletesen ismertessük. A cikkíró szerint a legionáriusok Spanyolországban a zsidók ellen mentek harcolni, a kereszténység védelmében. Végül: a Tageszeitung legutóbbi számában a Stürmerből reprodukált egy képet és alatta egy verset: „Der Viehjudé” címen. A vers a követ kezékképpen hangzik:

Er schleucht auf Deinen Hof umher
Er läst Dir keine Ruhe mehr.
Bist Du betrogen, ist er fort,
Zeit weiter dahn zum nächsten Ort.

Néhány sort idéztünk csak a transilvian hitlerista sajtó néhány napi terméséből. Minősíteni nehéz ezeket az aljasságokat, amelyeket egyik kisebbségi sorsban élő nép egy másik kisebbségi sorsban élő nép ellen követ el. De gondolkozni lehet fölötté és mint ahogyan a világ zsidósága igen fájó eszközökkel tud harcolni a hitlerista anyaország propagandája ellen, úgy meg kell találnia a védekezés módját a transilvianiai szászok rágalomhadjárásával szemben is.

Select Muzg

Allotria

WILLY FORST egyetlen filmje. Szellemes vigjáték, főszerepekben: JENNY JUGO, RENATA MÜLLER, ADOLF WOHLBRÜCK, HANS RUHMANN.

Bránia Muzg

Táncos kalózkod

végig színes, csodás kiállítású film, cím-szerepekben: Duna Stiff (CUCARACCHA főszereplője).

A targu-muresi iparmuzeumon két miniszter is veszekszik és közben a nagyszerű intézmény tönkremegy...

Ujabb intervenció Bucurestiben a probléma megoldása érdekében...

Targumures, február 19. (Az Uj Kelet tud.) Targumures városának szívében, az egyik legszebb uccában, a Strada Traianban, a tűzoltólaktanya mellett, izléses, szép épület vonja magára a járóelők figyelmét. Az épület az u. n. „iparmuzeum”, amely pártatlan egész Transilvianában és mégis évtizedek óta pusztulásra van itelve a bürokratizmus jóvoltából. Ez a tény meg is látszik az épületen. A tetőzet az idők folyamán megpedezett, az eső bőven csurog a falakon át és ennek következtében az épület beomlással fenyeget.

A targumuresi iparmuzeumot éppen fél-évszázaddal ezelőtt építette a székely vármegyék akkori kulturális intézménye, a Székely Társaság, amely akkor egy kis telken, egy kis házban kapott otthont, de 1907-ben mai otthonába került ez az iparmuzeum, amely a környező vármegyék állandó kiállítási céljait volt hivatva szolgálni.

A targumuresi iparmuzeum megalapítása pillanatában a kereskedelem és iparügyi minisztérium hatáskörébe tartozott és így a targumuresi iparkola fenntartása alatt állott, mert az alapító intézmény, miután megszűnt, jogait az épület felett az államra, illetve az illetékes minisztériumra ruházta át. Az impérium átvétele alkalmával természetesen ez az épület is a román állam tulajdonába ment át és az első időben a kereskedelmi és ipari minisztérium hatáskörébe tartozott.

Még ebben az időben hivatása magaslátán állott a targumuresi muzeum.

A targumuresi kereskedők és iparosok évről-évre a targumuresi kereskedelmi és iparkamara rendezésében nívós vásárokat rendeztek ebben az épületben, amelyek nagy

sikerrel végződtek és a kiállítások nagy forgalmat eredményeztek a rendező kereskedőknek és iparosoknak.

Pár évvel ezelőtt azonban nem tudni milyen okokból megváltozott ez a jogi helyzet. Nem tudni kinek a kezdeményezésére ekkor a targumuresi iparmuzeumot a közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe utalták át.

Es ettől kezdve ezzel az intézménnyel senki sem törődik... A közoktatásügyi minisztérium, amely a targumuresi ipari szakiskola felügyelete alá helyezte az ipari muzeumot, az ipari szakiskola amugyis szűkre szabott és leszállított költségvetésére egy lejt sem vesz fel évek óta a muzeum karbantartási költségeire.

A kereskedelmi és ipari minisztérium, amelyhez számtalan beadvány futott be a targumuresi iparos- és kereskedőtestületek és a targumuresi kereskedelmi és iparkamara részéről, viszont arra hivatkozik, hogy nincsen módjában olyan intézményről gondoskodni, ha az ipari célokat is szolgálja, amely egy más minisztérium hatáskörébe tartozik.

Legutóbb a targumuresi kereskedelmi és iparkamara határozta el egyik ülésén, hogy Bucurestiben végleg rendeztetni ennek a régóta vajdó problémának ügyét és most Fulea targumuresi kereskedelmi és iparkamara elnök és Dandea Emil városi interimár-bizottsági elnök utaztak le Bucurestibe, hogy az illetékes minisztériumnál intervenáljanak ebben az ügyben.

Remélhetőleg ez az intervenció meg fogja tudni menteni eredeti hivatásának ezt a jobbsorsra léltő nagymuutu intézményt.

(b. b.)

Romániai zsidó folyóiratok

Sajbn. A háboru utáni években virágzásnak indult a jiddis irodalom Romániában. A feléledő jiddis szellemi élet központja Cernauti volt. A város falai között tanároskodott Steinbarg, a zseniális, panteista fabula-költő. Csodálatos, egyedül álló zseni volt Steinbarg. Lelkében a hajdani héber király példamondó ihlete izzott és hegyi pásztorkok dojnái remegnek párbeszédesei verseiben. A romániai zsidó talajból nőtt ki a par excellence — városi költő: Jákob Sternberg, akinek ősi, komédiás lelkében a nyugtalan, medréből ki-kicsapó román-zsidó lángja lobog. Steinbarg és Sternberg jelentkezősük-kor már klasszikusok voltak. Ők vitték a jiddis költészetbe a román-zsidó lelkesítést. Jákob Groper, Weinstein, Rosenthal, Szojfer, Icik Mangér voltak a romániai jiddis költészet, irodalom, színház heroldjai. Színház! Sajátos, a jiddis irodalom előfutára mindennél a színház volt. Hol volt a klasszikus Mendele és Perec, amikor már purimi jelenetek szellemes párbeszédeim vidult a gettó népe. A pusztai zsidóknak, a Sináj hegyén monumentális szabad színpadot rendezett Mózes. Saját maga pedig akadozó beszédű volt. Dadogott. Iasiban, Goldfaden teit házak előtt játszott színházát, amikor a romániai zsidók még gettó-álmaikat szőtték. A háboru után az európai színházat maga mögött hagyva, hódított mifelénk is a vilnaiai színháza. Ez volt a felelősség korszaka. Idővel szélszélű állott be. A basarabiai jiddis kultúravezetők estjein és rendezvényein Steinbarg fabuláit szavalták — de összegyűjtött írásai, csak nemrég jelenhettek meg nyomtatásban. Talán a bátorság hiányzott a romániai jiddis irodalom hordozóiból. Nem volt merszük a kiállásra. Varsóban Schalom Asch írta zsidó regényeit, Newyorkban az ősz Reisen szedte ötvözött strófákba a kor zsidó szavát és már közkinccs volt Scholem Alejchem (a jiddis Mark Twain!) és Ansky és Opatosu. (Utóbbi, e napokban ünnepli jubileumát.) Bátorság kellett a kiálláshoz. A jiddis írók szerte a világon egy családöt képeznek. Amerikai jiddis irodalmi asztaltársaságok neszt vették a hegyek alján verselő Steinbargnak és a falakat döngtetők. Az országon belül új generáció serdült fel, akik fórumot követeltek Steinbargnak. Ez bátorította a romániai jiddis irodalmi köröket. Kiálltak. Megszületett az első Steinbarg kötet. (Persze a régi lemez: A költő maga ezt nem érthette meg). A Steinbarg osztatlan sikerén és népszerűségén felbuzdultak a fiatalok. Jelentkeztek. Baltiban fiatal zsidó költő idealizált eposzt írt a romániai vidéki városkák zsidó életéről. Hertz Rivkin (Chajem Burech — atafurech) a változott körülményekbe beleszületett zsidó. Ezek a maik nem lehetnek részesei a salomaschi idillikus zsidó életnek. Jozsef Trachtenberg moldovai zsidó eposzának hőse, Ick Moldovaner — mult. Romanikus mult. Szép lehetett ez a mult — de ezek a napok már csak mesemondók ajkain élnek. A basarabiai zsidó falvakban és városkákban sir a kilátástalanság. A falut határoló Dnyeszteren túlról épülő új rendcsébitó ígérete és a Jordán-menti ország felől érkező építés hírének kétoldali pergőtűzben tétovázik a mai romániai zsidó. A holnap: kilátástalan. Ezt a kilátástalan romániai zsidó valóságát sirja Trachtenberg, Rivkin, Lehrner, a sternbergi hatás alatt álló Szakier — a romániai jiddis irodalom fiataljai. Javulást a maguk zsidó módján, valami homályos messianizmusba burkolt szocializmus remélnék. Ezekkel a fiatalokkal már számolnia kellett a romániai jiddis irodalomnak. A különböző országárszékéből érkezettek fórumot követeltek. Napilap és hetilap létezett. Rosenthal az Unser Zeit című jiddis napilapot szerkeszti Chisineuban. Cernautiban, Cernovitzer Bletter címen szerkeszt hetilapot Szojfer. Hosszu ideig „Di Woch“ címmel irodalmi hetilap jelent meg. Irodalmi folyóiratot a galiciai dr. Slojme Bikl alapított. Bikl nagykulturájú zsidó. Polemista és esszéista, Sternberggel karöltve Sajbn címmel havi folyóiratot indított. Fórumot adott végre a reneszánszát élő romániai jiddis irodalomnak. Kitiűő, eleven, mondanivalóval zsufolt folyóirat a

Sajbn. Elsőrendű kulturális feladatot tölt be.

Surot. Főleg Basarabiában évtizedes héber kultúra virágzik. Kitiűő héber iskolahálózat, tanítóképző, szemináriumok és a cionista ifjusági szervezetek ápolják a héber kultúrát. Steinbarg és Sternberg szülővárosából indult Jákob Steinberg palesztinai héber publicista és költő. Chisineu körül ringott Fichmann bölcsoje, akinek neve ma már a héber irodalomtörténeté. Innen indult rabbi Fischmann is. A basarabiai héber kulturmozgalom ma már olyan nevekkel dicsekedhetik, mint az ősz izig-veig költő és zsidó Jákob Kutser, Duchovni, Kuperstein és Weinstein. Ez az országárszék, mely a hajdani Oroszországban zsidó kulturális szempontból harmadrendű szerepet játszott, a háboru utáni Románia zsidó szellemi élet reservoirjává lépett elő. A hebraisták tribünéül periódikus kiadványok szolgáltak.

Pörödöt címmel gyűjteményes héber kötetek jelentek meg. De a cionista szellemiséget jellemző Palesztina-centrikus beállítottság következtében kevés eredeti alkotás született.

Itt bosszulta meg magát az, hogy a hivatalos cionista fórumok nem szenteltek kellő figyelmet a gáluti valóságoknak. Most érkezünk el oda — bizonyára Bistritzki hatása, — hogy a Poale cionisták romániai hetilapja, az „Ojfbaj“ pályázatot hirdet Chaluci témát feldolgozó költői munkára... A romániai hebraisták fóruma, a Surot című héber folyóirat. A folyóiratot L. Kuperstein szerkeszti. Hasábjain ritkán találkozunk fiatal szerzőkkel. A cionista fiatalok konzervensek. Nincs maradásuk. Ezzel szemben találkozhatunk a folyóiratban palesztinai írókkal, mintegy az épülő ország és a gálut közötti kapcsolat jelképekéül. E héber folyóiratnak nálunk is számos olvasója van. Számos olvasója. Oda még a transzilvániai zsidóság nem érkezett el, hogy eredeti alkotásokkal bekapcsolódjék a romániai héber, vagy jiddis kulturmozgalomba.

Talán elérkezik egyszer ennek is az ideje. ADLER HUBERT.

KÖZGAZDASÁG

Huszezer vagon buza megvétéléről tárgyal Bucurestiben egy osztrák bizottság

Bucuresti, február 19. (Az Uj Kelet tud.) Nemrégiben osztrák szakértők érkeztek Bucurestibe, hogy a két ország között függőben lévő pénzügyi és külkereskedelmi kérdéseket megvitassák.

Ujabb jelentések szerint az osztrák bizottság tárgyalásokat folytat huszezer va-

gon román buza átvételére, meglehetősen rövid határidőn belül szállítás mellett. Az export finánciális részének megvitatására a megbeszélések még folyamatban vannak. Amennyiben ez az üzlet perferkuálást nyer, határozottan megszilárdítja a buza árakat.

Rövid üzleti hírek

Banca Generala de Economie din Sibiu a kereskedelmi minisztérium 89066—937. számú döntésével felhatalmazást kapott biztosító intézetek betétjeinek elfogadására.

Transilvania Biztosító Intézet Aradon 3.5 millió lejért bérpalotát vásárolt.

A kontingentálási hivatal elhatározta, hogy a behozatali engedélyek után fizetendő kamarai illetéket, a jövőben nem fogja külön levéllel a behozatali engedélyt nyerő féltől bekérni, hanem azonnal az aprobálás után az engedélyt a kamarai illeték összegének utánvételezésével fogja a címzetthez eljuttatni. E célra külön pos-

taiz szolgáltatást állítanak fel a kontingentálási hivatalban.

A szesmonopól újabb rendelkezése értelmében a likörgyárakhoz ellenőrző közegget állítanak állandó szolgálattételre be. Clujon eddig két likörgyárnál teljesítenek már ilyenmü szolgáltatást.

Prohászka detail furnirgyár bővíti üzemét és 2,032.600 lej értékű németországi gépek behozatalára kapott engedélyt az investiciós bizottságtól.

Ujarom cluji vegyészeti gyár rt. engedélyt kapott az investiciós bizottságtól 165 ezer lej értékű gépek behozatalára Németországból.

Jordu Nicolau turnuseverini vállalkozó M. Pollack Bucuresti fatermelővel közösen a következő famennyiségekre tett eladási

ajánlatot a CFR-nek: Szállítja a teljes négyezer köbméter speciális talpfát, melyre a CFR-nek szüksége van 1980 lejes egységárban, szállit négyezer köbméter tölgydeszkát a CFR műhelyek számára 3280 lejes egységárban, minimálisan tízezer köbméter fenyődeszkát 1400 lejért és 25 ezer darab normál talpfát 128 lejért. Az ajánlatot most tanulmányozza a CFR gazdasági hivatala.

Ujabb behozatali engedélyek

A kontingentálási bizottság február 15-én a következő jelentékenyebb importengedélyeket adta ki:

Unio vagongyár, gépekre, Németországból 300 ezer lej értékben.

Tungram izzólámpagyár gépekre, 13 ezer kgr. sulyban 11,502.000 lej értékben.

Minerva textilgyár, nyersanyagra 1 millió 280 lej értékben Németországból.

Scherg posztógyár, nyersanyag, kompenzációs alapon, Angliából 542.433 lej értékben.

Az állam elővételi jogát minden 25 hektárnál nagyobb transilvániai birtokra ki akarják terjeszteni

Az elmúlt napokban parlamenti kezdeményezésre egy szakaszos törvényjavaslatot terjesztettek elő a képviselőházban, amely már a törvény előkészítő tanács előtt áll javaslattétel végett. A javaslat szerint az transzilvániai agrár-törvényt olyképpen módosítják, hogy a kincstár elővételi joggal bír mindazon egy tagban legalább 25 hektár kiterjedésű ingatlanokra, amelyeket tulajdonosaik áruba bocsátanak, tekintet nélkül arra, hogy az ingatlan megművelhető föld-e, vagy sem, belsőség-e, vagy pedig erdőség. A törvény visszaható hatállyal birna mindazon ügyletekre is, melyeknél az állam élt elővételi jogával, még akkor is, ha e jognak gyakorlása miatt a kérdés bírói fórumok előtt áll, bármelyik stádiumban.

NYILTÉR

Felhívás

A Clujon, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatti Bunea Maria tulajdonát képező és I. Muntean által vezetett cukorkaüzletet átvenni szándékozom, miért is felhívom nevezett cég összes hitelezőit, hogy esetleges követeléseiket 8 napon belül nekem bejelentni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben azokat nem fogom figyelembe venni. Cluj, 1937. február 19.

R. Czibener
Cal. Reg. Ferdinand 61. sz.

*) E rovatban közléskért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a Kiadóháza.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, február 20.

Bucuresti. 7.50: Torna, zene, szakelőadás, orvosi tanácsadó, hírek. 13.10: Hanglemezek. 18.10: Kis rádiózenekar. Előadás, hírek. — 20.30: Bojonescu Sándor énekel. 21.15: Vidám táncazene. 22.45: Helyszini közvetítés: vendéglői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, éttrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 15.40: Hírek. 17.15: Mesék. 17.45: Hírek. 18: Lemezek. 18.50: Mit üzen a rádió? 19.20: Szalonzene. 20.25: Szamosmenti élet. Írták S. Nagy László és Walter Gyula. 20.55: Vidám hangképek. 21.55: Hírek. 22.15: Jazz zene. 23.05: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.50: Hanglemezek. 19.25: Mezőgazdasági felőra. 19.55: Előadás. 21: Zongoraverseny. 21.40: Hírek.

— Végetért a műegyetemi sztrájk. Bucurestiből jelentik: A műegyetemi sztrájk ma véget ért. Az egyetemközi tanács megkezdte a technikai oktatás egybeolvasztása folytán felmerült panaszok tanulmányozását.

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedüli hajójárat, mely palesztin lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Carmel	február 25	Har Cion	március 18
Har Cion	március 4	Har Carmel	március 25
Har Carmel	március 11	Har Cion	május 1

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem“ utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképviseleténél.

Teherzállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigúnökség szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercola

Köhögés, hűlés és rekedtség ellen használjon.

Planta melleat

Kis doboz 30.— lej, nagy doboz 50.— lej. Kisérelje meg! A siker biztos! Kapható minden patikában. Főlerakat: Cluj, Fortuna gyógyszerház P. Unirii 33. Rendeljen utánvétellel.

A m
Arad,
köpenick
érkezett
vákiai
csalados
sét szer
kezében.
Csernák
ség vár
ket. Ne
Arad ell
„művész
A
A „m
szony bi
nák mű
felesége
Kingszék
nem látó
nyitlak
előntötte
data és
keresked
milliók
Csernák
radhatat
hetetlen
nyújtó is
tésekkal
— Két
miénk —
ismerősei
erő érték
szetesen
uton és
siteni.
A bizal
az ujjabb
helyeztet
képzőlere
akadt, ak
— Kép
vannak k
és a lege
nem látot
A milliók
napon el
állott meg
vill mérő
óvatosabb
intézett a
a festőmű
A cseh
lentési t
meg a köp
világi élet
nül vásáro
tiv egyen
és a botol
lán kör
nek a tesp
tét. Arad
mákék hat
hónapot C
pénzén. O
merőseiket,
érdekszálak
Néhány
vetelni kez
kor kiderül
teznek. N
sem. Egy
kiderült, ho
lán semmi
után gamma
Csernák
gyedmilióva
lejjel, az eg
másinak ké
rekek, akik
az örökséget
öt-tízezer lej
nak tizenkét
Mindenkin
a hitelezők
gozza ki a
festőművész
foglyok. A b
ORTH. KOS
Str. Carol 7.
kapható m
utavalók.
túrót, vajta
jást és gyüm
den igényem
tejes tésták.
(A balamarei

A köpenicki festőművész Aradon

A művészpár rövid idő alatt holdbeli értékű papírokra és önkéntes adományokból készített műveit igyekezett lemásolni, de kevés sikerrel.

Arad, február 19. (Az Uj Kelet tud.) A köpenicki festőművész, mintegy két év előtt érkezett Aradra Csermák Ferenc csehszlovákiai festőművész személyében. Csermák családosa ember volt és a pénzügyek vezetését szemmel láthatólag felesége tartotta a kezében. Aradon csakhamar híre járt, hogy Csermákra Csehszlovákiában milliós örökség vár és az rohamosan növelte tekintélyüket. Nem kellett csak néhány hónap és Arad elite társaságai befogadták az érdekes „művész-házaspárt.”

A festőművész felesége — hitelművész A „művészpár” tagjai közül az asszony bizonyult nagyobb művészeknek. Csermák művészetéhez ugyanis sok kétség fűt, felesége azonban a hitelműveletek született kőművesének mutatkozott. Ilyet már rég nem látott Arad. Csermáké szavára megnyitottak a pénztárcák, a családot valóságos elöntötte a kisebb, nagyobb kölcsönök áradata és a súlyos gondokkal küzdő aradi kereskedők örvendezve nyitottak hitelt a milliós örökség várományosai számára. Csermáké pedig reggeltől késő estig fáradhatatlanul járta az üzleteket és rendíthetetlenül vásárolt. A személyi kölcsönt nyújtó ismerősöket grandseigneurien kijelentésekkel kápráztatták el.

Kétségbeesetten groteszk helyzet a miénk — mesélte Csermáké legbizalmasabb ismerőseinek. — Több százezer csehszlovák érteklapirt hoztunk magunkkal, természetesen azonban nem hozhattuk be legális úton és most nem vagyunk képesek értékesíteni.

Ömlik a hitel a Skoda-részvények hírére

A bizalmas ismerősök tovább adták ezt az újabb biztató körülményt és Csermáké helyzetét újból megszállították. Az emberek képzeletére nagy, úgyhogy nem egy olyan is akadt, aki látta ezeket az értéklapokat. — Képezzék, „Skoda-gyári részvények is vannak közöttük...” — mesélték csámcsogva és a legendás Skoda-részvények híre soha nem látott jómódba juttatta Csermákékat. A milliós örökség is megerősítést nyert. Egy napon elegáns csehszlovákiai jelzésű autó állott meg Aradon és az autó utasa, Kratochvíl mérnök Csermáké vendége volt. Az óvatossággal hitelezők egyike-másika kérdést intézett a mérnökhöz, aki kijelentette, hogy a festőművész öröksége komoly realitás.

Még egy fél évig tart a hitel

A csehszlovák mérnök megnyugtató kijelentései további fél évvel hosszabbították meg a köpenicki komédiát. Csermáké nagyvilági életet éltek, az asszony fáradhatatlanul vásárolt — hitelbe. Lenyűgöző, szuggesztív egyénisége elhárított minden akadályt és a boltokban és ismerősei körében végzett napi körutai valósággal fellendítették ennek a tepszéd, szomorú városnak a hiteléletét. Arad fellendült és felvillanyozódott Csermáké hatása alatt. A házaspár a nyáron két hónapot Constanțában töltött — a hitelezők pénzén. Onnan képeslapokon üdvözölték ismerőseiket, akik már majdnem valamennyien érdekszállakkal fűződtek hozzájuk.

Néhány türelmetlenebb hitelező végül követelni kezdte az értéklapok eladását. Ekkor kiderült, hogy az értéklapok nem léteznek. Nincsenek Skoda-gyári részvények sem. Egy Csehszlovákiába intézett levél és kiderült, hogy milliós örökség sincs. Egyáltalán semmi sincs. Csak adósság. De az azután garmadával...

Csermáké tartozott: az ékszerésznek negyedmillióval, a butorgyárosnak ötvenezer lejjel, az egyik hitelezőnek félmillióval, a másiknak kétszáz ezerrel, a gradistei kisembereknek, akiknek megígérte, hogy ha felveszi az örökséget, új otort állít a templomukba, öt-tízezer lejes összegekkel, a piaci libáskofának tizenkétezer lejjel.

Mindenkinek tartozott. Ki tudná felsorolni a hitelezők végnélküli sorát. Ezt most bogyozza a rendőrség, meg az ügyészség. A festőművész és felesége ugyanis vizsgálati foglyok. A botránylaviná pedig egyre nő. Ki-

ORTH. KÖSER BODEGA BUCURESTIBEN
Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle husnemű, tejcsfélék, utraválók. Hához szállítunk köser sajtot, túrót, vajot, felvágottakat, fozeléket, tojást és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes tészták. Telefon. „BODEGA POSTEI”. (A. baia mare-i rabbi hechsere). GELBSTEIN.

derült, hogy Csehszlovákiában nagyarányú csekkcsalás miatt körözik őket.

Öt síró gyermek és néhány mázomlány

Csermákék lakásán a két évi köpenicki élet után nem maradt más, mint öt síró gyerek. És egy csomó rettenetes mázomlány. Kiderült, hogy Csermák nem festőművész.

Nyit kímkedésre kényszeríti a külföldi német állampolgárokat a berlini „külföldi németek” hivatala

Éles tiltakozások világszerte a hivatal államosítása ellen

Bucuresti, február 19. (Az Uj Kelet tud.) A Lupta című lap jelentése szerint Hitler két héttel ezelőtt személyes intézkedéssel a birodalmi külügyminisztérium hatáskörébe utalta a „külföldi németek hivatalát”, mely eddig a nemzeti szocialista párt egyik propagandaszerve volt. Ezzel az intézkedéssel ez a hivatal sokkal nagyobb akcióképességre tett szert és most már az állami apparátus eszközei állanak rendelkezésére. A hivatal a külföldön élő német állampolgárokat tartja nyilván, tehát néhány millió embert. Minden külföldi németről kartotékok vezetnek és a német állampolgárok kötelesek a berlini hivattal állandó összeköttetést fenntartani.

A londoni, párizsi, csehszlovákiai, svájci, hollandiai és amerikai lapok riadózt fujtak a hír hallatára, mert bizonyítékaik vannak, hogy

ez a hivatal elsősorban kémiszervezet szerepét tölti be.

A külföldi németek kötelesek rendszeresen részletes felvilágosításokat küldeni Berlinbe az összes polgári, vagy katonai hivatalokról, vagy vállalatokról, amelyeknél dolgoznak. Más szavakkal tehát gazdasági, politikai és katonai kémkedést kell végezniük.

Hasonló értelemben ír a kérdésről a lengyel sajtó is. Mint a Havas jelenti, a lengyel

közvélemény energikus tiltakozásra vár a lengyel külügyminisztérium részéről a földalatti munka ellen, amelyet a külföldi németek hivatala lengyel területen végez. Ez a hivatal állítólag

nyomtatványokat küldött a felszólított németekhez, amelynek rubrikáit ki kell tölteniük és részletes felvilágosítással szolgáltatniuk, azokról az üzemekről, amelyeknél német állampolgárok dolgoznak.

A felszólított kérdések — írja a Lupta — annál súlyosabb, mert ezek a németek lengyel állampolgárok. Itt nem olyan németekről van szó, aki kidegen földön keresik kenyerüket, de közben megmaradtak a birodalom állampolgárainak olyképpen, hogy a birodalom szabadon rendelkezhet velük, hanem lengyel állampolgárokról, akik valósággal hazatérést követnek el a nyomtatványok kitöltésével jelenlegi hazájuk, Lengyelország ellen. Ugyan ez az eset, ha a mi németek Transzilvániából, Banatból és Bucovinából információkkal szolgálnának a berlini külügyminisztérium hivatala számára.

A Lupta végül felhívja a kormányt, hogy fokozott figyelemmel kísérje ezt a kérdést, mert a német agitáció olyan hálózatot teremthet meg Romániában, mely a legsúlyosabb mértékben árthat az ország érdekeinek.

szépségek csodás birodalma előtt és a kapuk mögött selymesen zsongó, ezüst hangon muzsikáló gyönyörű költemények sorai zengenek. A könyvek értékét és érdekességét emeli az, hogy mindegyikben ott van Kiss József sajátkezü ajánlása. Feleségének, szeretett „Hamupipókéjének” ajánlotta minden kötetét a halhatatlan költő, aki itt „Princ”-nek nevezi magát.

1903-ban, harmincadik házassági évfordulójuk alkalmával így ír,

„Az én kedves házi keresztmnek,
A harmincéves háború végén,
Es egy remélhetőleg még elég
Hosszu új hadjárat elején.”

1914-ben, 71 éves korában, 41-ik házassági évében összes költeményeinek 21—25 ezredik kiadásán ez a dedikáció:

„Az én drága hű kísérőmnek, egy hosszú életen át jó asszonyomnak, szeretett hitvesemnek, hálás szerelmes szívvel Kiss József.”

Az Avar cimlapján 1917-ben ezt írja:

„Hamupipókének, aki élni fog a mesében. Mindent, amit irtam, Neked irtam, Kiss József.”

Egy ismeretlen Kiss-költemény

Legmeghatóbb az az ajánlás, amelyet 1920-ban összes költeményeinek 11.001-ik példányán irt Hamupipókének. Ez a dedikáció versben van, Kiss József egyik ismeretlen költeménye, amelyet a Kiss József-emléknapélyen fog először nyilvánosságra hozni a zsidó tanítóképző. A költemény a legmélyebb és legősintébb érzelmet tükrözi, Kiss József tudta, hogy nyomtatásban nem fog megjelenni a költemény, milliányi láthatatlan ellenőrző szeme nem kötötte meg kezét és szívet, amikor megírja feleségének, hogy ha felesége meghalna, nélküle nem tud mit csinálni már a földön, az ő halálát nem is éli túl.

Az utolsó szivar

A múzeum másik érdekessége az a művészi fényképsorozat lesz, amelyet Kiss Ottó, Kiss József művészkü fia készített apjáról és családtagjairól. A Kiss-családtól átengedett ereklyék között a felvételeknek csak a lemezei voltak meg, a kópiák már elkallódtak. Serbu Adolf most mintegy 40 darabról Budapestben másolatokat készített és bekeregette a Kiss-szobában helyezi el.

Hatalmas bóröndökben állanak még egyelőre a relikviák, amelyek a múzeumban helyet kapnak. A család átengedte Kiss József különböző ruhadarabjait, frakkját, zakatját, sétapálcaját, asztali lámpáját, gyönyörű faragással díszített hosszunyeli papírvágókését. Tragikus értelmet nyer egy dobozban levő fél szivar: Kiss József szájából vették ki halála után.

Vitrinokban fogják elhelyezni a Kiss-múzeumban a különböző diplomákat és üdvözlőiratokat. Az egyikben a Kisfaludy Társaság értesíti Kiss Józsefet Beöthy Zsolt aláírásával, hogy rendes tagjává választotta, Szabolcska Mihály alelnök aláírásával a timisoarai Arany János Kör üdvözlő, tiszteletbeli tagjává választotta a Kazinczy Kör, a Bács-bodrogmezei Irodalmi Társaság, a salontai Arany Emlék-Egyesület, a Reviczky Társaság és az ország különböző részeiből önképzőkörök, irodalmi egyesületek szép és művészi iránt lelkesedő tagjai halmozták el csodálatuk és szeretetük külső jeleivel a magányban elvonultan élő nagy költőt.

Az intézet egyik földszinti termében helyezték el ideiglenesen azokat a művészettörténelmi szempontból is igen nagy értéket jelentő butordarabokat amelyeket Thék Endre készített. A butorokat a tanítóképző megjavíttatta és az egyik második emeleti üvegajtájú teremben helyezik majd el Kiss József ágát, hatalmas íróasztalát és karosszékét, mosdóját. A mennyezetről függesztik le azt a lámpát is, amely Kiss József szobájában világított. Az íróasztalon úgy helyezik el Kiss József használati tárgyait, mintha még mindig ebben a szobában lakna, ott fekszik majd a „Hét”-nek 1890-ik évfolyamban tervezett fa bekötőtáblája is, amelyen egy toll és egy tör fekszik keresztben és a Hét leghíresebb kritika rovatát szimbolizálja. Az íróasztallal szemben elhelyezett vitrin legfeljebb pontján zöld dobozban fog ragyogni meggyipros szalagján a Ferenc József-rend aranykeresztje, amelyet a költészeti terén kifejtett kiváló működéséért kapott az uralkodótól az agg költő.

(N. S.)

Kiss József-múzeum Miskolcon

Kegyeletes séta a zsidó tanítóképző készülő muzeumban a nagy költő butorai, ruhái és relikviái között. Ismeretlen költemények, eredeti kéziratok

Miskolc, február 19. Érdekes meghívót küld szét a napokban a miskolci zsidó polgári leányiskola és tanítóképző intézet. Mitológiai nyalakok által körülhatárolt részben Kiss Józsefnek, a halhatatlan költőnek sajátkezü névalírásával ellátott meghívó szerint a zsidó tanítóképző gazdag programmal Kiss József-emléknapélyt rendez. Az ünnepély keretében adják át a nyilvánosságnak az intézet egyik termében most felállított Kiss József muzeumot.

Hogy vetődött fel a múzeum terve

Serbu Adolf dr igazgató érdeme az, hogy az évekkal ezelőtt felmerült terv végre megvalósult. Az igazgató személyes összeköttetésekkel felhasználásával, fáradságot nem kímélő buzgalommal dolgozott állandóan a Kiss-múzeum felállításán. A múzeumról beszélgetve elmondotta, hogy Kiss József egyik fia két évvel ezelőtt Miskolcon járt és beszélgetés közben felmerült az a kérdés, hogy mit csináljanak az agg költő hátramaradt dolgival. A Kiss-relikviákat először a budapesti Zsidó Múzeum igyekezett megszerezni, majd a miskolci múzeum ajánlotta fel, hogy külön Kiss-szobát rendez be. Serbu Adolfnak sikerült azonban a családnál elérni azt, hogy a relikviákat a miskolci polgári és tanítóképző iskolának engedték át.

A 77 éves költő lángoló szerelmes dedikációját — feleségének

A relikviák között legérdekesebbek Kiss József műveinek első kiadásai. Katonás glédában sorakoznak egymás mellett a vékony kis kötetek, amelyeknek selyembe kötött, díszes táblái mintegy aranykapuk a rejtett

Február 20-án,

szombaton este 9 órakor kerül színe a kath. gimnázium (Str. Cogalniceanu 2) dísztermében

Jákob ősatya és fiai

című zenés színmű az orth. hitk. kórusa legjobb tagjainak részvételével. A jövedelem a Keren Hajisuv javára lesz fordítva. Jegyelővétél a Simon-féle trafikban P. M. Viteazul 12. Spéter mellett.

állítja a teljes talpát, mely 1980 lejes egy-köbméter tölgy-számára 3280 hálisan tízezer 00 lejért és 25 128 lejért. Az zza a CFR gaz-

Engedélyek

ág február 15-nyebb importen-

Németország-

gépekre, 13 0 lej értékben. anyagra 1 mil-országból.

sanyag, kom- 542.433 lej

gát minden bb transil-akarják

amenti kezd-örvényjavasla-ispiselőházbán, észítő tanács t. A javaslat agrár-törvényt y a kincstár n egy tagban sü ingatlanok-áruba bocsá- hogy az in- vagy sem, g. A törvény mindazon ügy- n élt elővéteit jognak gya- fórumok előtt

27

sinand 37. sz. képező és I. rálizletet át- elhivom neve- gy esetleges- ekem bejelen- nekész esetben venni.

béner dinand 61. sz.

em vállal fe- ssa a Kisó-

BUR

szakelődés. Hanglemezek. ás, hírek. — 21.15: Vi- közvetítés:

ezek, étrend. 3.05: Cigány- 17.15: Me- 18.50: Mit 20.25: Sza- szló és Wal- képek. 21.55: Cigányzene.

ezek. 19.25: lódás. 21:

sztrájk. Bu- mi sztrájk tanács meg- beolvasztása mulmányozá-

(30)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

XXVII. FEJEZET

HALÁL ÉS HALÁLOS ATOK

Ellenséges vezető. Gyauu alatt. Halálatom ajánlják. Arról szóló nézetem, hogy mi a nő valódi helyzete a világban. Ki nem fizetett vezetők. Verekedés. Megöljük a dahomeyi harcost. A haldokló átka. Falvamba érkezem.

A dahomeyi harcos nyíltan mutatta, hogy ellenséges érülettel viseltetik a nép iránt, amelyhez most érkezünk. Sokszor tett sértő kijelentést rája. Nem voltam tisztában azal, hogy amiket mond, rám is vonatkozik-e. Mert, amikor utrakeltünk, a portugál néger asszony arról győzte meg, hogy a fehér emberek országából való vagyok és hogy a fehér gazdám küldött mostan üzleti utra abba az országba, ahova megyek. De végül is olyan ellenséges hangokat ütött meg, hogy nekem és a kurmannak szóvá kellett ezt tenni.

Beavatkozásmat nem fogadta szívesen és válaszképpen első ízben kérdezte tőlem minden kerteles nélkül, hogy milyen népből származom. Ez az egyenes kérdés annyira kihozott a sodromból, hogy szinte megzavarodtam és nem tudtam, hogy mit feleljek, de azután összeszedtem magam és hazudozni kezdtem egy népről, amely egy szigeten él és amely fekete bőrű. Azt mondtam, hogy apám annak a népnek nagy főnöke volt. Az én zavaros feleletem bizonyára nem kerülte el a dahomeyi harcos figyelmét, amit abból láttam, hogy milyen szemeket meresztett rám. Akkor még nem tudtam más fekete mépről, mint amely Afrikában él és így elképzelhetik, hogy milyen nehéz volt számomra egy elfogadható hazugságot gyártani. Uj dolog volt akkor még nekem a hazugság, amelynek civilizált formáját fiatal gazdám tanultam el és még nem tettem benne oly nagy jártasságra szert. A dahomeyi harcos észrevette idegességemet és még tüzetesebben kezdett kérdezni. Ez nyugtalanító volt, holott az lett volna rendjén és más alkalommal az is történt volna, hogy olyat mondtam volna neki, hogy rögtön befogta volna a száját a szemtelen kutya. Hogy mert így beszélni velem, nagy hírű apám fiával, aki annak nevét hordozom, nemes nemzetségből származom és még csak rá se néztem ilyen sehonnaira, mint a dahomeyi volt! Csak egy néger volt a fehér ember szemében és az enyémben egy kutya! Ilyen szemtelenség!

Ilyen és hasonló gondolatok toltultak agyamba, közel voltam ahhoz, hogy dühre gerjedjek és összeszedjem, amikor az a mentő gondolat támadt fel bennem, hogy ha így cselekszem, bizonyosan rögtön megtudná, hogy honnan jöttem, milyen nép fia vagyok. Mert népem szitokszavaival éltem volna, az ő módjukra törtem volna ki és a dahomeyi harcos rögtön leleplezett volna, ha ilyen szavakra nyílik a szám. Az volt a helyzet hogy gyauuba keveredtem egyik vezetőm előtt, aki olyan nép fia volt, amely az én népemet gyűlölte és nem voltam tisztában másik vezetőm érzelmeivel sem. Ha beláttam volna a kruman lelkébe, bizonylan magamra lettem volna, de ő olyan alantas népből származott, hogy nem voltam tisztában vele és ha esetleg egy fehér ember segítségére is sietett volna, abban nem voltam bizonyos, hogy miképpen hat rá népem egy fiának a segélykiáltása.

Arra is emlékeztem, hogy az én népem mindig milyen kegyetlenül viselkedett, ha egy kruman került a kezébe. Nem volt se szegény, se bűn, lenyuzni egy kruman bőrért vagy elevenen megfőzni. A piszoktól való félelem, amint ezt atyám vagy bátyám kijelentette, volt az igazi szegény, ha ilyen dögöt megérintettünk. Megérthetik hát hogy miért nem vártam segítséget a kruman részéről, hogy megvédjen engem a dahomeyi harcos ellen, ha megtudta volna, hogy abból a nemzetből származom, amelynek országába most érkezünk. Szerencsére a kruman hiszékenyebb volt mint a dahomeyi harcos és mély meggyőződéssel hitte, hogy a másik gyanakvása alaptalan.

Egy éjszaka, míg én inda-ágyamon aludtam, hirtelen hangos beszéd ébresztett fel. Odafigyeltem. A dahomeyi harcos igyekezett rábeszélni a krumant, hogy hagyjanak el engem és menjenek el együtt. Azt is

ajánlotta, hogy mielőtt felébredek, öljenek meg, de a kruman ez ellen minden erejéből tiltakozott. Erre a harcos olyan dühös lett, hogy velem együtt a krumant is meg akarta ölni. A kruman nem ijedt meg a harcostól és nyersen feleltem vele. Hallottam, hogy mondja neki:

— Ha csak hozzá is nyulsz ehhez a pickinhez (gyerek), váratlan lakomat adsz a madaraknak!

A kruman nagyon jól forgatta a dárdát, amint ezt a dahomeyi harcos is tudta. Vajjon nem ennek az ügyességének a tanúbizonysága volt az is, hogy kettévágta az óriáskigyót, amely eltörte a harcos lábát. Tapasztalt, kitanult vadász és harcos volt ő is, de, mint az én hazámban mondják — rossz volt a vére! Ezért nem adtam sokat rá. Ez a kruman nem volt más a szememben, mint „a fehér ember szolgája”, „pénzért dolgozó”, „sebe kápolója”, „tisztátalan”, „mocskos”, „néger”, — de végül mégis csak ő mentette meg ezen az uton az életemet, én meg az övét. De elnéztem, hogy a dahomeyi harcos meghaljon!

Már országom határához értünk és néhány óra múlva meg kellett volna mondanom ezeket az embereknek, hogy voltaképpen ki és mi vagyok és a jó sorsra sorsra kellett volna bízni magamat, hogy megmeneküljek a dahomeyi harcos mérges szavaitól.

Több alkalommal történt meg velem, hogy asszonyok mentettek ki veszedelmes helyzetemből. Nem tehetek róla, de úgy érzem, hogy az ő dolguk és kötelességük, hogy megvédjenek egy férfit, mert — hiába minden! — a férfi az, akinek gondját viselni az asszony kötelessége. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a férfi magasabbrendű, mint az asszony, legalább fizikai értelemben nem az, de hiszek abban, amit az irás tanít, hogy a férfi jelent meg először a földön és az asszony csak azután jött, hogy segítőtársa legyen. És ezt a hivatását egész életén át folytatnia kell. Ha egy férfi gyengeséget árul el, vagy elhagyja férfiassága trónusát, nem bátoríthatók az asszonyt, hogy foglalja el az ő helyét. Úgy érzem, hogy támogathatja a férfit, segítheti abban, hogy ne veszítse el erejét, de nem parancsolhat helyette. A valódi asszony boldog, ha betölti helyét, mint segítőtárs, mert az asszony az, aki szeret és ebből kifolyólag minden alkalmat meg kell ragadnia, hogy segítsen azon, akit szeret.

Igy egy asszony volt most is, aki megmentett engem, ha mingyárt százások, pletykások, folyton jajgatók, mindig szerelmek is, most mégis az ő éberségük volt a menekvésem. Ez akkor történt, amikor vezetőim már arra készülődtek, hogy elhagyjanak engem és visszamenjenek a partra. Az a néhány shilling, amellyel utra keltem Porto Novóból, a börtöndjeimben volt és börtöndjeim a faláddal együtt abban a nigeri faluban elvesztek. Így hát nem volt meg a harminc shillingem, amennyibe a vezetőikkel megalkudtam.

A kruman belátta helyzetemet, nem volt követelőző, bár nagyobb szüksége lett volna arra a kis pénzre, mint a dahomeyi harcosnak. Ő nem állíthatott csak úgy be minden családjához, hogy vendégszeretét élvezze, mint az erejét érző dahomeyi harcos. A saját hazájában minden kapu megnyílt a harcos előtt. A szegény kruman inkább a fehér emberrel volt jó viszonyban, mert a bensülötték közül nem akadt senki, aki barátságába fogadta volna a krumant. De önként a fehér ember sem volt vendégszerető a krumannal szemben. Ami a pénzről, a kruman, ha inaszakadtáig dolgozott, megkapta egy részét annak, ami neki jár, de végeredményében a fehér ember ráfoghatta, hogy lopta azt a pénzt, amiért oly keményen dolgozott.

Pénzt akarsz keresni egy fehér embertől Afrikában? „Csak menj és szerezd meg!”

— mint az amerikaiak mondják. Ezt a helyzetet az teremti meg, — úgy gondolom — hogy a fehér ember rendszerint azt hiszi, hogy a bensülött „valamiképpen be akarja csapni” és hogy megvédje önmagát és érdekeit, inkább megkeményíti a szívét és minden érzését a bensülöttel szemben. akik neki dolgoznak — hozza magával, hogy a bensülötték, akik a legtöbbet dolgoznak neki, alattomosak, ravaszak és sokszor becstelének lesznek.

Igy állott a kruman saját országában. Az én kruman vezetőm nem mondott semmit, hanem csak hallgatott és figyelte, mint ömlik a méreg a dahomeyi harcos szájából.

A dahomeyi harcos ezeket mondta:

— Persze, csak tiszteletreméltó cselekedeteket várhatok el attól, aki vérség szerint nemes családból származik és akinek apja nagy főnök a fekete szigetlakók között, ahonnan állítólag te is származol! — aztán így folytatta: — De ha példának okáért, az apád ebből az országból származik és ennek a népnek volna nagy főnöke, a sarkammal tipornék a fejére és így fizetném meg a munkámat, a sok vesződést.

De nem hagyta, hogy befejezze a mondatot, nem tűrtöztethetem tovább is magamat. Kitértem és így kiáltottam:

— Isten égesse el a házat!

Ez rettenetes átok az én hazámban. És folytattam:

— Ha ezt megtenné, megszábadítaná a mi dicső hazánkat a ti népeteknek ilyen piszok hernyóitól!

Ekkor a dahomeyi harcos felkiáltott, felborzolta a haját, táncba kezdett, ami azt jelentette, hogy meg akar engem ölni.

Annakra felizgatott az dühre ingerelt az a szidalom, amellyel apámat illette, hogy ki kellett önteni teljesen magamat és tovább dühöngtem:

— A te néped nem is nép! A te néped dögvész! Tudja Isten, milyen okból, az az átok érte a mi szép hazánkat, hogy szomszédjában ti kiburjánzóhattok, mert azt se mondhatom rátok, hogy születettek, mert minden dögvész csak úgy kitenyészik és a te fajtád csak piszok utján jöhetett a világra!

Ugyanabban a pillanatban a kruman észrevette, hogy a dahomeyi harcos felemeli lándzsáját, hogy belém vágja. Villámnál gyorsabban kirepült a kruman lándzsája, átütötte a harcos fülét, de nem ment az agyvelején keresztül. Aztán megöltük. Így hát a kruman megmentette az életemet.

Annakra dühös voltam, hogy még a dahomeyi harcos halálkiüzdelme sem hatott meg. Nehezen halt meg, de bátor volt utolsó pillanataig. Utolsó lélekketével is engem átkozott és ezt mondta:

— Minden léptedet, amelyet életedben teszel, kísérelje Ba... és ezzel meghalt.

Azt hiszem, azt akarta mondani: Ba Gag Goa, aki a dahomeyi nép egyik rossz szelíme. Hallottam már egyetmást erről az ördögről, de nem féltem annyira tőle, mint az ő fajtája. De végül is arra a meggyőződésem jutottam, hogy akárkinek vagy akárminek is hívták ezt a rossz szellemet, minden lépten-nyomon követ engem, még most is, itt Newyorkban is, távol az őserdőtől. Az átoknak mégis van foganatja.

A nagy kérdés most az volt, hogyan huzam ki a krumant a csávából, mert ő magára maradt és nem akadt senki, aki melléje álljon az elkövetkezendő nehéz napokban. Az én népből senki sem vett el egy krumant és így felesleges lett volna minden erőlködésem, hogy azt mondjam róla, hogy egy más nép szülötte. De különben is homlokán ott volt a rettenetes „kru” tetovált jel! De mindegy, ő megmentette az én életemet. Az én feladatam, hogy megmentsem az ő életét. És itt került az asszony a játékba.

Egy órával napnyugta előtt értem falumba. Ha a nap lemegy, nálunk egyszerre besötétedik. Nincs alkonyat és rögtön vak-sötét van.

Amikor falumba megérkeztünk, igen elcsodálkoztam, hogy mennyien ismernek rám. Még kis fiúk is megismertek és egymás között azt mondták, hogy itt van „Guma pajtása”, vagy ahogy ők mondták: Góz il Gumah. A köszöntésekből is, amelyekkel üdvözöltek, látnom kellett, hogy fellismertek.

amelyekről az újságok nem írnak.

Vannak makacs, elkeseredett, a legnagyobb szívóssággal folytatott háborúk, amelyekről egyetlen újság sem tesz említést: nem jelennek meg haditudósítások róluk és hőseik is a nagy nyilvánosságtól elvonulva élnek. Azokra a csatákra gondolunk, melyeket az emberiség folytat ősi ellenségei: a bacillusok ellen. Különösen őszel kell számolni a bacillusok erős támadásával. Az emberiséget az ősi megbetegedések, az influenza és egyéb hűléses betegségek ellen védő és e betegségeket legyőző pánccal neve

ALGOCRATINE

Ischias és csúz, köszvény és neuralgiák okozta fájdalmat, fejfájást, fogfájást, menstruációs és egyéb fájalmakat ALGOCRATINE azonnali megszüntet

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

Egy bizonyos köszönési forma szól azoknak, akik hosszabb ideje nem voltak odahaza és ugyancsak egy bizonyos módon kell válaszolni erre. Nálunk nincs kézfogás, mint a civilizált emberek között és így senki sem sietett elém. Ha egy csomó férfi állott valahol és megpillantott engem, így kiáltott fel:

— Qdvözlünk messzi utadról!

— És nekem úgy kellett válaszolnom:

— Köszönöm, hogy megismertetek.

Ez nem szószentírt fordítása ezeknek a szavaknak, de körülbelül így fordítható. A bensülött szavak így hangzanak:

Ah qua ti jo és a válasz erre:

A ku lai lai a ku lai lai.

Ugyanezt az üdvözlést ismeri a yoruba nyelv is. Az én nyelvem az arabnak egy táj-szóla, elvegyítve hausa, yoruba és benga szavakkal. Ezeknek a népeknek sok szavát vettük át mi, de más értelemben használjuk.

Nagyon jól esett és megnyugtató, hogy oly sok ember üdvözölt engem és egyenesen az én tanyámnak irányítottam léptemet, illetőleg annak a tanyának, amelyet négy év előtt elhagytam. Biztonságosan haladtam és senki sem kérdezősködött a kruman felől sem, aki szorosan mellettem haladt.

A szegény kruman megvallotta nekem aznap éjszaka, hogy félt az életét. Minden lehetőséget elkövettem, hogy könnyítsek helyzetén, bár az igazat megvallva titokban én is épűgy féltettem őt: mint ő önmagát.

Az első hírek között megtudtam, hogy atyám meghalt, de idősebb bátyám még él, megvan a huszonegy felesége is és mint az én asszonyaim mondták, még két asszonyt akar a hához venni, mert azt szeretné, hogy több fia legyen.

Az én öt feleségem voltaképpen Enfikie lett volna, de szegény fickó régen a boldogabb világba költözött odaát fan országban. Így hát feleségeim fölött az a három követem rendelkezett, akit odahaza hagytam; most mind egy tanyán éltek.

A bensülött törvények értelmében hazámban több nem nősihettem meg, miután a meghatározott időn, egy bensülött éven túl, távol voltam feleségeimtől. Ha kedvem tartotta, visszamehettem saját feleségeimhez, miután elrendeztem ügyelme követőimmal, akikhez asszonyaim most tartoztak. Ez nem is volt nehéz dolog, de sokkal nehezebb volt megmagyarázni, hogy mi történt Enfikivel. És most megint egy jól sikerült hazugság szabadított meg sok bajtól. Higgyék el, engem is meglepett, hogy milyen jól sikerült, de már annyira kijártam a civilizáció iskoláját, hogy ment a dolog.

Azt mondtam, hogy amikor elértek azt a helyet, amelyet meg akartam látogatni, Enfikit elcsábította az ottlevő asszonyok bája és kedvesége. Azt mondtam, hogy könyörögtem neki, hogy verje ezt ki fejéből, de nem akart rám hallgatni. Azt is mondtam, hogy elhagyott és hogy csak nagy nehézségek árán sikerült valakit találnom, aki hazavezessen. Eltérítettem és egy idegen népi között kellett maradnom, amelynél életem nagyon nyomoruságos volt.

Cluj, many na eluji sz vezeték let volt tanár, költ. A Péter k meghivo front ba Poruji hét földi szavazat kára va Az ekés rasztság nyomó az egész lesz több volt tizen nek lelke

Porujiu meg a sze legyenek elhangzo ban. Maj Az ekésf A demok kedetnek talyra tag laszoljuk, a világot, Az osztal mellett haladni. E dalmi kat ügyvédek, nyian szer vezkedését miert? M lenne több lönböző pé akadólyozz sgettek. A paraszts fogja jámi sége lenne sokra és n a parasz akik ellené majd leolv fognak hal

Ezután C megszerveze tat a szer gere, vala pártok köll pártok felül tól a népig semmiféle a hogy a pro mert ezek osztálytól. A vezkedik. A delegátusai választják delegátusai a delegátus hetnek. Eze a programot ekésfront p az biztosítja talyából kiil fölött határo

Ezután a — Azt mo jai nem lehe nem jelenti colunk. Mind azon a földé ahogy ti is, mint ti, teha munkra nem denki, aki ve vérlünk, függ kástól. A bar ségeink, bárr séghez tartó parasztsága maga elnyom Itt Groza a ág szervezet

Ezután az

Dr. Groza Péter „Ekés Frontja” zászlót bontott Clujon

Iustin Porutlu tanár lett a cluji szervezet elnöke. Dr. Groza Péter nagy expozéja az első értekezleten

Csak román parasztlak lehetnek tagjai az Ekés Frontnak

Cluj, február 19. (Az Uj Kelet tud.) Négy nappal ezelőtt az „Ekés Frontjának” cluji székhelyén a Cluj és somes megyei szervezetek kiküldöttjeinek jelenlétében értekezlet volt. Az összejövetelen dr. Iustin Porutlu tanár, a cluj megyei szervezet elnöke elnököl. A gyűlés fontosságát emelte dr. Groza Péter központi elnöknek a jelenléte. Mint meghívott vendégek, néhány intellektuel, a front barátai vettek részt.

Porutlu megnyitójában a jelenlévő huszonhét földművesnek azt magyarázta, hogy nem szavazataikat kéri, hanem a szervezeti munkára való felkészülésre akarja őket oktatni. Az ekésfront fel akarja világosítani a parasztságot arról a veszélyről, mely az elnyomó fasizmus részéről fenyegeti. Amikor az egész nép tudatában lesz erejének, nem lesz többé mindenre felhasználható áru, mint volt tizennyolc éven keresztül. Ennek az erőnek lelket és öntudatot kell adni.

harcát ismertette Groza. Az összes fasiszta és revizionista államok diktatúrában élnek. A háborúk a diktatórikus államok akaratára törnek ki. A háborukat mindig a népek akarata ellenére kezdték meg. A nagytöke hódítási céljai irányítják a háborus akaratot. A tökének van szüksége arra, hogy elnyomja a nép szavát, hogy lakatot tegyen a tollra és öklöt a szájra. A diktatúra a nagytöke eszköze. A háború is a nagytöke céljait szolgálja. A délszlavországi parasztlak éppolyan rosszul él a Besszinia meghódítása után, mint azelőtt, a kapitalisták azonban új kizsákmányolási területekre tettek szert. A demokrácia a népakarat uralmát jelenti. A nép békét akar, tehát a demokráciák békéssek. Ma a világon két rendszer harca folyik: a diktatúra, mely elnyomást, tirannizmust és hódító háborút akar és a demokrácia, amely békét akar. Ellene vagyunk a hódító háborúnak, de természetesen nem a védekező háborúnak.

Az Ekés Front és az egyház

Végül hangsúlyozta Groza, hogy az ekésfront tiszteli az egyházat, bármit is mondanak ennek az alakulatnak az ellenségei. Ha egyes papok nem is teljesítik kötelességüket, akkor sem fordulunk az egyház ellen, de kimételetlenül, mint a nép ellenségeit, leplezzük le azokat a papokat, akik az oltárról ellenségeink, a kampóskeresztesek politikáját hirdetik.

Végül hangsúlyozta Groza Péter, hogy az ekésfront együtt halad az ipari munkássággal és az ész munkásaival, az intellektuelekkel.

Groza beszéde után Croitorul Dumitru, Cráciun Grigore, Maghiaru Ion és Feiurdean Alexandru szólalnak még fel, majd az értekezlet véget ért.

Dr. Groza Péter az Ekés Front programjáról

Porutlu ezután dr. Groza Péternek adta meg a szót, aki felkérte a jelenlévő ekészeket, legyenek figyelmesek, hogy az értekezleten elhangzottakat továbbítani tudják falvaikban. Majd kifejti, hogy mi is az ekésfront. A demokrácia a parasztságot osztályszervezettel, a demokrácia ellenségei nemzetietlen cselekedeteknek fogják minősíteni, hogy több osztályra tagoljuk a nemzetet. Ezeknek azt válaszoljuk, hogy nem mi tagoljuk osztályokra a világot, mert ezek az osztályok léteznek. Az osztályok létezése olyan realitás, amely mellett nem szabad behunyt szemmel elhaladni. Ebben az országban minden társadalmi kategória megvan szervezve. Papok, ügyvédek, kis- és nagygyárosok mindannyian szervezkednek, csak a parasztságot szervezkedését nem akarják megengedni. És miért? Mert a szervezett parasztságot nem lenne többé politikai manőverek eszköze különböző pártok számára. Aki meg akarják akadályozni szervezkedésüket, azok ellenségeitek. Világosítsátok fel ellenségeiteket. A parasztságot közös sorsa és az igazság megfogja járni a maga útját, anélkül, hogy szükség lenne dobpergésre, zászlókra, uniformizációra és még kevésbé revolverekre. Ha még a parasztságot körében is vannak olyanok, akik ellenállanak a szervezkedésnek, holnap majd leolvad a zsír a hasukról és együtt fognak haladni veletek.

Az ekészek szervezete

Ezután Groza Péter az egyes komiték megszervezésére ad tanácsokat, majd rámutat a szervezett mélyen demokratikus jellegére, valamint az ekésfront és a politikai pártok közötti különbségekre. A politikai pártok felülről lefelé szervezkednek, a főnöktől a népig. Ezeknek a pártoknak a vezetői semmiféle garanciát nem nyújtanak afelől, hogy a programukat meg is valósítják, mert ezek a vezetők idegenek a paraszti osztálytól. Az ekésfront alulról felfelé szervezkedik. A községek parasztlak kiválasztják delegátusait, a községi delegátusok megválasztják a járási bizottságot, a járási delegátusai a megyei bizottságot. Mindezek a delegátusok csak román földművesek lehetnek. Ezek a bizottságok határozzák meg a programot és jelölnék a választásokon. Az ekésfront programjának megvalósítását éppen az biztosítja, hogy a parasztságot a maga osztályából küldi delegátusait oda, ahol sorsa fölött határoznak.

Minden nemzetiség parasztsága önállóan szervezkedik

Ezután a kisebbségi kérdésre tér át Groza. — Azt mondtam, hogy az ekésfront tagjai nem lehetnek csak román parasztlak. Ez nem jelenti azt, hogy a kisebbségek ellen harcolunk. Minden földműves, aki itt született, azon a földön, amelyen verekedezik mint ahogy ti is, éppen úgy van. Mint ti, tehát a ti testvéreitek. A mi számunkra nem létezik kisebbségi kérdés. Mindenki, aki verekedik keresi kenyerét, testvérünk, függetlenül nemzetiségétől, vagy vallásától. A bankárok és az ellen-ségeink, bármilyen valláshoz, vagy nemzetiséghez tartozzanak. De minden nemzetiség parasztsága maga szervezkedik a harcra, a maga elnyomóival szemben.

Itt Groza a MADOSZ-t, a magyar parasztlak szervezetét hozta fel példaként.

A háború és a nagytöke

Ezután az ekésfrontnak a békéért való

Ujabb bélyegilleték a rendezvényeket

BUCURESTI, február 19. Tegnap a kamara elé terjesztették az operák és nemzeti színházak útszervezésére vonatkozó javaslatot, amely az eddigi igazgatósági rendszer megszüntetését irányozza elő és öt évre kinevezett igazgatókat állít az operák és színházak élére. A javaslat a szubvenciók alapok növelése végett egységes két lejes bélyeg bevezetését írja elő, amit mindenféle rendezvény és előadás beépítőjegyeire és meghívókra kell ragasztani.

Antonescu elutazott Athénből

Belgrádban kiszáll és kihallgatáson jelenik meg Pál hercegnél

Athén, február 19. (Rador). Tegnap este 20.40 órakor Antonescu külügyminiszter Creteanu meghatalmazott miniszter, Ioanid kabinetigazgató és Raul Anastasiu sajtófőnök kíséretében elutazott Belgrád felé. Ugyanazon a vonaton utaztak Sztójadinovic és Arras is. Az állomáson Metaxasz, a görög kormány többi tagja, az udvari főszertartásmester és számos diplomata bucsuztatták. Evzosok adták meg a tisztelgést és a Balkán-szövetség tagállamainak himnuszait zenekar intónálta.

Victor Antonescu egy napot Belgrádban tölt, ahol kihallgatáson jelenik meg Pál régenshercegnél.

Athén, február 19. (Rador). Metaxasz görög miniszterelnök fogadta a sajtó képviselőit, azonnal a három külügyminiszter elutazása után és a következőket jelentette ki: „Miként három szövetségesünket, úgy Görögország is teljesen elégedett lehet a Balkán-szövetség tanácsának üléseivel. Balkáni egységünk még erősebb, mint valaha. Örömmel biztosítom arról a görög népet s kifejezhetem azon meggyőződésemet, hogy a Balkán-szövetség, a béke és rend szerve, mindenkör töretlen marad”.

Megszavazta az angol alsóház a gigantikus fegyverkezési költségvetést

Tokióban nyugtalankodnak az angol fegyverkezés miatt

London, február 19. Az angol alsóház 329 szavazattal 145 ellenében megszavazta a 480 millió fontos hadifelszerelési költségvetést. Mielőtt a kérdést szavazásra tették volna fel, Baldwin nagy beszédben mutatótt rá arra, hogy az együttes biztonság követeli meg a hadsereg felszerelését, amiből azonban nem következhet az, hogy Angliának támadó szándékai volnának.

kezelt az áldozatok órája. Most a mi bizton-ságunkra kell szavaznunk, a nép bizton-ságáért, amelynek részei vagyunk.

Tokiói jelentés szerint illetékes körökben rendkívüli figyelmet tanusítanak az angol fegyverkezési terveknél. Általános vélemény szerint Nagy-Britannia öt éves terve kiindulási pontja az általános fegyverkezési versenynek. Anglia erőfeszítései hasonló politikára fogják késztetni az Egyesült Államokat, ami befolyásolni fogja az egész távolkeleti helyzetet.

„Kert és otthon”

40 oldalas februári számát? Kérjen mutatványszámot, vagy rendelje meg a lapot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. Băii 6. Évi előfizetés 240, félévi 120 lej.

Fájnak a lábizmai?

Lelohasztja a daganatokat, enyhíti a fájdalmaikat

Este, lefekvés előtt kenje be enyhén a fájó testrészeket Sloan's-szal — és azonnal nagy megkönnyebbülést érez. Saját maga fog a legjobban csodálkozni, milyen hamar múltak el a fájdalmaik. Tegyen még ma este egy kísérletet. Minden drogériában és gyógyszerárban kapható. Nagy üveg ára 60, kis üveg ára 35 lej.

Sloan's Liniment megszünteti a fájdalmaikat!

Az emberiség uralkodó nyelvei

Melyik a legelterjedtebb nyelv a világon? Erre a kérdésre nagyon nehéz a pontos választ megadni. Az emberek nagy többsége általában a legnagyobb kultúrnyelvekre gondol: az angolra, a németre és a franciára. Ha azonban pontosabban utánanéznünk, kiderül, hogy elsősorban a kínai nyelvet beszélik a legtöbb, mintegy 420 millió ember. Ezzel az óriási számmal szemben még a legelterjedtebb európai kultúrnyelv sem lépett fel az elsőség igényével. A kínai nyelv szorosan csak a kínaiaktól lakott ázsiai területre szorítkozik, vagy legfeljebb Amerika kínai városnegyedeire, de mint világnyelv nem jöhet tekintetbe. Európai számára a kínai nyelv megtanulása rendkívül nehézségekben utközik.

A kínai nyelvet soron követi az orosz, amelynek helyzete és sorsa hasonló a kínai-val, bár Nyugat-Európában az orosz nyelvet sokan megtanulják. Igazi világnyelv azonban az angol, mert nincs a világnak egyetlen szövege, ahol angolul beszélő kultúrával ne találkoznánk. Másik ilyen kultúrnyelv a német, a harmadik a francia, a negyedik a spanyol és az ötödik az olasz. Az angol nyelv elterjedésének folyamata a 16. századdal kezdődik, a gyarmatosítások és Anglia világkereskedelmi tevékenységének kialakulása óta. Jelenleg az angolul beszélő emberek száma 170 millióra rug.

A német, az orosz, az olasz és spanyol nyelv elterjedése a 17. századtól veszi kezdetét, de ezek messzire maradtak elterjedtség tekintetében a francia nyelvtől, amely különösen a 17. század óta a művelt emberiség kulturális nyelve lett és a diplomáciai érintkezés hivatalos nyelve. Franciaországon kívül nagyobb francia nyelvű területek Belgiumban, Svájcban és Kanadában találhatók. A franciául beszélő kultúrák száma az összehasonlító statisztika 52 millióra teszi, amiből következők, hogy Franciaországon kívül mindössze 12 millió ember vallja egyik kultúrkincsének a francia nyelvet ismeretét. A német nyelv ismerete különösen Közép-Európában elterjedt, ahol a németül beszélők száma 80 millió. A német nyelvet értők összlétszámát 100 millióra teszik.

A spanyol nyelv a délamerikai államokban terjedt el a spanyol konquistádorok és gyarmatosok megjelenése óta. A spanyolul beszélők száma jelenleg 50 millióra becsülhető, az olaszul beszélők száma 40 millióra. Portugálul 16 millió ember beszél, ebből csak 6 millió él Portugália területén. Érdekes, hogy ennek a kis népnek nyelve százalékarányban nagyobb kiterjedtséget mutat, mint akár a francia, akár a német nyelv.

— PURIMI TÁNCSTÉLY CLUJON. A Zsidó Nemzeti Szövetség cluji helyi csoportja február 27-én, szombaton este az Universitatea Club volt helyiségeiben, Str. Memorandului 1. szám alatt, emeleten táncol egy-kötött purimi dírdíj-estet rendez. A purimi rendezvény érdekében az egész cluji zsidó társadalmat képviselő rendezőbizottság tevékenykedik. A táncstély meghívóinak kihelezését a nagyszámu rendezői kar megkezdte. Nem fér kétség hozzá, hogy a purimi rendezvényen az egész cluji zsidó társadalom együtt lesz. A zenét kitűnő tánczenekar fogja szolgáltatni.

SPORT

Tizenöt éves az aradi Hakoah

Nem a rekorderedmények a fontosak, hanem az, hogy egész zsidó embereket neveljünk... — mondja Salamon Ignác dr., a jubileums sportegyesület elnöke

Arad, február 19. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap ünnepli az aradi Hakoah zsidó sportegyesület fennállásának tizenöt éves évfordulóját. A nevezetes dátum alkalmából az egyesület jubileums diszközgyűlést tart, amely az aradi zsidó társadalom kimagasló eseménye lesz.

A tizenöt éves jubileum alkalmával nem érektelem nagyjában áttekinteni a Hakoah küzdelemét, örömmel és szomorúsággal vegyes, eseményekben gazdag történetét, amely 1921-ben veszi kezdetét.

1921-ben, amikor országos mozgalom indult meg zsidó sportegyesületek alakítására, dr. Singer Jenő aradi ügyvéd kezdeményezésére megalakult a Hakoah, amelynek első elnöke Kalmár József, ügyvezető elnöke pedig dr. Örfi Gyula volt. A fiatal egyesület kezdetben a futballsportot helyezte előtérbe, amelynek fejlesztésére nem kímélte az áldozatot. Pesti játékosokat hoztak le az együttes erősítésére, amely visszhangzó sikereket ért el.

A Hakoah letűnő futball-aranykorákkal egyidőben indult fejlődésnek az atlétikai szakosztály, amely több országos bajnokságot szerzett az egyesületnek. A Hakoah atlétái közül különösen kiváltak: Steinfeld Imre, aki minden rövidtávú bajnokságot megnyert, továbbá Grieshaber Dezső, Szántó Lajos, Deutsch Miksa és még többen.

A futball támogatásának megszűnésével egyidejűleg az atlétikai szakosztály fejlődése is akadályokba ütközött. A kitűnő gárda az ország minden részébe szóródott szét. Az első vezetőséget egyébként már egy év után dr. Vörös László elnöksége és dr. Kurzer Károly ügyvezető elnöksége követte, akik után Reich Alfréd, illetve Székely Mihály, majd dr. Vajda Jakab és Székely Mihály kerültek az egyesület élére.

Ez volt a Hakoah legküzdelemteljesebb időszaka. Ilyen körülmények között került a jelenlegi elnök, dr. Salamon Ignác az egyesület élére, míg az ügyvezető elnök Brecher Zsigmond lett. Elsőnek klubhelyiséget szereztek, majd megszervezték a ping-pong-szakosztályt, amelynek élére a jelenleg Háfában élő Hoffmann Vilmos került. A ping-pong-szakosztály valamennyi bajnoksági versenyen résztvevett. Az akkori országos versenyeknek úgy a csapat, mint az egyéni bajnokságait a Hakoah versenyzői nyerték.

Az új vezetőség második évéhez fűződik, Schulhof Lajos vezetése alatt, a boxszakosztály megalakulása, amely azonban rövid idő múlva anyagiak hiányában megszűnt. Ugyanakkor alakult a vívőszakosztály, amely Weinberger István vezetésével hatalmas versenyeket rendezett, amelyeken különösen Frankl Gyula az ország egyik legjobb vívója ért el kiváló eredményeket.

A boxszakosztály megszűnését a torna-szakosztály létesülése követte a zsidó iskola akkor hiányosan felszerelt helyiségében és azt maig sikerült az ország egyik legszebben felszerelt tornatermébe varázsolni. A ping-pong-szakosztály nemzetközi viszonylatokban is ért el sikereket dr. Salamon Ignác révén, aki a telavivi II. Makkabián megszerezte a zsidó női világbajnokságot. Ugyancsak a Makkabián az egyesület másik versenyzője, dr. Pécsi, a súlyemelés világbajnokságát nyerte el. Románia részéről a Makkabián egyéni számban egyedül a Hakoah ért el két bajnokságot. Szép multja ellenére a ping-pong-szakosztályt meg kellett szüntetni, mert a vezetőség hosszas tanulmányozás után arra a konklúzióra jutott, hogy a ping-pong zsidó szempontból nem célravezető sport.

A futballszakosztály 1934-ben második helyet ért el a bajnokságban. A professzionizmus járványa nem kerülte el a Hakoah-t sem, úgyhogy a vezetőség kénytelen volt a futballszakosztály működését korlátozni, sőt két év előtt pályát sem bocsátott a csapat rendelkezésére. 1936-ban azonban ismét kapott pályát a csapat.

A sakkszakosztály megalakítása sem maradt el Bildhauer Alfréd vezetésével. A szakosztály tagjai között van az ország egyik első sakkozója, Dénes István, aki a közel-múltban a Sakkolimpián is résztvevett és szép eredményt ért el.

1936-ban alakult meg az uszós szakosztály, amely rövid multja ellenére már három versenyen vett részt és legutóbb a CAA versenyen a 32 díj közül 17 díjat nyert el a Hakoah gárdája, jobbára első díjakat. Minden remény megvan arra, hogy ez a szakosztály a közeljövőben országos viszonylatban is hallatni fog magáról.

1933-ban a világszerte működő Makkabi sportszervezet Transzilvániában is talajra

talált, dr. Salamon beszervezte az összes zsidó sportegyesületeket, közöttük természetesen a Hakoah-t is. Attól kezdve a sportegyesület célkitűzései mások lettek, mint a nemzsidó sportegyesületeké és pedig elsődlegesen fontos-ságu lett a tömeges lelki és fizikai nevelése Makkabi szellemben, míg az eredményekre való törekvés háttérbe szorult. Ennek tulajdonítható elsősorban a ping-pong-szakosztály megszüntetése, másrészt a futballszakosztály működésének korlátozása.

Salamon Ignác dr. a jubileums egyesület lelkes és agilis elnöke a Hakoah jövő tervéről a következőket mondotta:

— Célunk az — mondotta az elnök —, hogy a Makkabi programja értelmében százszázalékos zsidó sportegyesületté alakuljunk át és különösen, hogy az új testnevelési törvény alapján a sportolásra kötelezett-ifjúságot egész zsidó emberrel neveljük. Erre meg is van minden reményünk, mert többéves inten-

ziz munkánknak meg lett az az eredménye, hogy az aradi zsidóság, amely eddig soha nem törődött a Hakoah-val, ennek célkitűzéseit a magáévá tette és támogatja. Támogatásának első megnyilvánulása lesz az, hogy a mostani jubileums közgyűlésen az egyesület olyan új vezetőséget kap, amely Arad zsidó társadalmának minden rétegét képviselni fogja. (—a.—n.)

Universitatea—CS Cluj 1:1 (1:0, 0:1, 0:0). Tegnap este játszották le Clujon a jégkorong-bajnokság utolsó mérkőzését, amely 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. Ezen eredmény után az Universitatea véglegesen az utolsó helyre került, ami egyet jelent a bajnokságból való kiesésével.

A JEGHOKKI VILÁGBAJNOKSÁG EREDMÉNYEI

Csehszlovákia—Norvégia 7:0.
Lengyelország—Svédország 3:0.
Németország—Románia 4:2.
Anglia—Magyarország 7:0.
Kanada—Lengyelország 8:2.

A világbajnokság minden valószínűség szerint Kanada és Anglia között dől el. Itt említjük meg, hogy a jövő évi jégkorongvilágbajnokságot Prágában rendezik.

Dzsiu-dzsiu és ju-do bemutatót tart Clujon a CRJD február 27-én este 9 órai kezdettel a katolikus gimnázium dísztermében. Belépődíj tetszés szerint.

SZÍNHÁZ-FILM

Karinthy Frigyes legnap érkezett Clujra

— Ma este jelen lesz vigjátékának bemutatóján —

Ma érkezik városunkba vigjátékának bemutatójára Karinthy, A nagy ékszerész illusztris szerzője, de megjelenik a bemutatón a fiatal, kitűnő társzerző, Majoros István is. A szerzőkön kívül bejelentette még érkezését Stella Adorján, báró Hatvanyné Marton Böske és még számos pesti író és újsá-

író.

A hatalmas jegyelővételből ítélve ma este zsúfolt ház fogja ünnepelni Karinthyt és vele együtt a színház előadását, amely még a szokottnál is jobb előadásban hozza ki A nagy ékszerészt.

Szombat és vasárnap délutáni előadások

Szombaton délután 3 órakor Fodor Lászlónak a mult ciklusban óriási sikerrel bemutatott kitűnő vigjátéka, a Társasjáték kerül színre s ez lesz ennek a szellemes vigjátékának az első olcsó helyi előadása. Délután 6 órakor a Harangvirág van műsoron ugyan-csak olcsó helyi arakkal.

Vasárnap délután 3-kor Gari Gyulával, a szép sikerrel bemutatkozott tenoristával, a férfi főszerepben Lehár örökszép operettje, a Mosoly ország kerül színre olcsó helyi arakkal, míg 6 órakor Karinthy új vigjátékának, A nagy ékszerésznek lesz a második előadása.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 3: Társasjáték. (Olcsó helyi arakkal.)

d. u. 6: Harangvirág. (Olcsó helyi arakkal.)

este 9: A nagy ékszerész. (Karinthy Frigyes és Majoros István vigjátékának ősbemutatója. Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Fényes Alice, Harmath Jolán, Beness, Czoppán, Miklóssy, Lantos, Borovszky, Tompa, Csóka, Forgács. Premierbérlet 19. szám.)

Vasárnap d. u. 3: A mosoly országa. (Gari Gyula tenorista vendégfellépésével. Olcsó helyi arakkal.)

d. u. 6: A nagy ékszerész. este: Hercegi páholy.

ROMAN OPERA MŰSORA

Vasárnap, február 21 (este, Cluj): Cigánybáró. (Vera Schwartz szopránnal.)

Hétfő, február 22 (Cluj): Tosca. (Vera Schwartz szopránnal.)

Kedd, február 23 (Oradea): Az eladott menyasszony.

Szerda, február 24 (Oradea): Vigözvegy. Csütörtök, február 25 (Timisoara): Piros rózsák.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap utoljára: Párizs! Harry Baur világsikerű slágerjűdonsága. Párizs rohanó tempójú élete, fénye, varázsa, bünei.

Vasárnap délelőtt 11.20-kor olcsó matinéelőadás. Aniakchak, a Fehér pokol. A legizgalmasabb expedíciós film az örök jég birodalmából. Magyar feliratokkal. Iskolásoknak engedélyezve.

Hétfőtől: A havasok királya. Luis Trenker, a világhírű sibajnok szenzációs sportfilmje.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Elsőrangú világvárosi műsor! Mindkét film román és magyar felirattal: I. Utolsó dal. Nagyoperett. Don Jose Moica-val. II. Dr. Socrates. Gangszter dráma. Paul Munival. III. Híradó. Helyi árak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Két szoba komfortos, modern I. emeleti lakás azonnalra kiadó. P. Mihai Viteazul 37. (Rosenzweig-ház.)

Még 162 eredeti festményt minden elfogadható áron kiárultunk. Képerkezést melyen leszállított árban végzünk: „PAX” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Megvételre keresek keveset használt, jó-karban modern ebédőt. Cimeket a kiadó továbbítja.

Csemegeüzlet és falatozó közreműködő tőkés társat keres. Régen bevezetett jól prosperáló üzlethez. Benőülés 40—45 kizárva. Fényképes ajánlatokat 40—45 jelgére Fuchs Satumare, Filipescu 21. címre.

Ma mindenki gyorsan él...

igy gyorsan is használódik el. A létező valé küzdelem ma fokozott feladatok elé állítja az emberiséget és ezt a hajszát a szervezet sanyli meg. Legelőször is az idegrendszer és az emésztőszervek fáradnak bele a fokozott tempóba és a legkülönbözőbb gyomor-, bél-, máj-, epe- és vesemegbetegedések lépnek fel.

A világhírű amerikai Gastro D. az ideg-ken keresztül fejt ki gyógyító hatását, így a betegség okát szünteti meg és ezért a leg-Kitűnőbb eredményeket érnek el vele fenti megbetegedések esetében.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárán, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Hájt, Moment, Háboker, Baderech kapható a Cartea zsidó könyvkereskedésében Bucuresti I. Calea Vacaresti 46. Kérjen ingyen katalógust.

Kiadó május 1-re a kórházak közelében egy jelenleg is orvosi rendelő, amely áll 2 parkettes szobából, víz- és földgázfűtés bevezetve. Esetleg összkomfortos lakással együtt. Targumures, Str. Sft. Gheorghe 6. József Emil.

Targumuresen eladó főtér közelében emeletes bérlőház. Flesch Szentgyörgy u. 7.

Keresek egy kóser konyha vezetésében teljesen jártas zsidó szakácsnőt. Jelentkezni egész nap Str. Filipescu 6. I. emelet.

Calea Regele Ferdinand 82, I. emeleten négy szobás, konyhas, fürdőszobás lakás május 1-re kiadó. Étrekezni ügyvédi iroda, Str. Vlahuța 3, ísz. 4. Esetleg Léb uréknál udvaron.

Egyszoba konyha fürdőszobás lakást keres gyermektelen házaspár. Címet a kiadóba.

Műhelyhelyiséget keresek 100—150 négyzetméterest. „Kisüzem” jellegre a kiadóba.

Perfekt szabásnőt felvez bucaresti divatszalon 4000 lej fizetéssel, szabad lakással. Ajánlatok „Perfekt” jellegre Rudolf Mosse, Bucuresti.

Gyártelep központi fekvéssel, 580 négyzetméter beépített területtel, eladó. Cim Schul-féle Fejkenőgyár, str. Calugaritelon No. 11/a.

Brillians követ egy karától másfél karátig terjedő kimondottan priváttól venni. Cim a kiadóban.

Textil engrosüzlet alapításához keres szakiképzett lársal

kereskedelmileg képzett elsőrendű szervező, aki vevőkört és beszerzési forrásokat ismer és jelentékeny tőkével rendelkezik. Komoly ajánlatokat „Jövő” jellegre Rudolf Mosse, Cluj, továbbít.

Házvezetői állást keres jólfőző zsidó nő. Rituális háztartásban. Cim Guttman Hermann Str. Baritiu 12. sz. Háttul az emeleten.

Clujon fűszerüzlet nagy vevőkörrel, mely fennáll 30 éve eladó. Cim a kiadóban.

Fizika, chemia, számtan szakos tanárjelölt tanítványokat vállal. Cim a kiadóban.

Jómeneteli vízi és géperőre berendezett paraszthalmal, Turdan február 28-án délelőtt 9 órakor nyilvános árlejtésen haszonbérbe adatik a Str. Avram Iancu 6. szám alatti irodában.

Kiadó május 1-től 3 szobás komfortos lakás 1 szoba teljesen külön bejárattal Nationala-biztosító, Regina Mária 6.

Egy szép nagy חורר ספ-iránt érdeklődők, felvilágosítást Klein Sámuel főrabbi úrnál Alesd, jud. Bihar.

50.000 lej garancia mellett elvállalja megfelelő kisebb üzlet önálló vezetését, szombati megtartásával, esetleg inkasszánsi alkalmazást. „Volt könyvelő.”

Butorozott különbejáratu szobát keresek központban március 1-re. Cimeket „Eves lakó” jellegre a kiadóba.

Szabásnő (munkakönyvvel) felvétetik a Modell-házban. (volt Venus), Cluj, Str. Memorandului 3—5.

HIREK

Radio Columbia Ingelen 1937. typ.

Constructio-nal Piata Untri 51. Telefon: 93.

Karinyth Frigyes Clujon

Szombaton este érdekes bemutatója lesz a Davila Színházban városunkban. Karinyth Frigyes és Majoros István szatirját, „A nagy ékszerész”-t mutatják be, amely sok mindent kifiguráz, amely a mai polgári erkölcsök körül zajlik. Szó van benne egy tehetséges betörőről, aki „munkája” sok esztendő gyümölcsét, vagy háromezer fontnyi valutát befektetett egy gyárüzembe, amelynek igazgatója olyan alaposan kiforgatta vagyonából, hogy a betörő inkább hajlandó börtönlakónak menni, semhogy tovább éljen a mai társadalomban. De a börtönről lekészt, mert régi bűneiről szóló vallomását rögzítmé- nek veszik és ideg-sanatóriumba kerül.

„A nagy ékszerész” körül felfakad a mai társadalom minden fonákja és szennyje. 2 kitűnő író éles szeme, embersé- ges szíve és paradox elmésségekre kiéle- zett szelleme kellett hozzá, hogy mindez a társadalmi szomorúságot játékosan élénk- vetítsék. Oradean mutatják be először a pompás szatírt, jelentős közönség és saj- tósiker kíséretében.

Transzilvániában zajlott le az ösbem- utató. Magyarországon lehetetlen dazonyos állapotokról szatírt nem írni.

Es éppogy lehetetlen a szatírt előadni.

Oradean Majoros Istvánt ünnepelték a bemutatón. Mára Clujra érkezett Karinyth Frigyes is, a pompás humorista, aki írásai mélyen sokszor komoly problémá- kat éreztet. Filozófiai kulturájú, nemes szándékú író, akit megkülönböztetett ven- dégszeretettel fogadtak ma az Ujságíró- klubban.

Az asztalnál valaki megkérdi: — Voltaképpen, hogy megy a társzer- zőség?

Majoros, aki inkább akadémikus termé- zet, komolyan válaszol, Karinyth közbe- vág:

— Ugy van az ember vele valahogy, mint a házassággal. Két ember összeáll, aztán megszületik a gyerek.

Az asztalnál mosolyognak.

Karinyth kesernyés, kedves gesztussal hozzászól:

— Nem mindig sikerül.

— Hogy jutott eszébe Kádár Imrének a darabot? — Kérde egy újságíró.

— Amikor már elkészült a darab — mondja Karinyth — és a színházi ügynök jelentette, hogy Pesten alig akad színház, amely kimérné hozni, ketten kimentünk a Margit szigetre. Enyhén csobogtak a Du- na hullámai, észak felől varjúk szállottak és az égen, mondjuk, bárányfelhők ját- szottak. Jó hangulat volt. Ekkor Majoros a homlokára ütött.

— Van egy gondolatom! — mondotta kelkesen.

Mire én:

— Miért nem volt, amikor irtuk a da- rabot?

Nagy hahota. Közben elmaradt a kér- désre adandó válasz.

Karinyth ezután a fején végrehajtott operációról beszélt és a könyvről, amit er- ről írt. (Rövidesen meg fog jelenni több nyelven.)

— Különös dolog — mondotta. Olivak- rone professzor magas kitüntetést kapott a kormányzótól a rajtam elkövetett telje- sítmenyéért és rólam, aki erre alkalmat adott, teljesen megfélemedtek.

A clujai előadásra eljött Marton Bözske asszony, aki apját, dr. Marton Sándor sán-

házi kiadót képviseli. Látni akarja a da- rabot színpadon, mert ettől tesz függővé, milyen nyelvre fordítsa le a „A nagy ékszerész”. A román fordítást dr. Kádár Imre, a darab rendezője fogja elkészítet- ni.

— Királyi kihallgatáson volt a belügy- miniszter. Bucurestiből jelentik: Juca belügy- miniszter ma dolgozókíhllgatáson volt az uralkodónál.

— Időprognózis: Borus ég, enyhe délkeleti szél, kismértékben emelkedő hőmérséklet várható, helyenként havaseső, főleg az or- szág nyugati részeiben. Ma délbén a fővá- rosban +2 fokot mértek. A városra sűrű köd ereszkedett alá.

— Szerdán kezd meg az esküdtzők a berilai tömeggyilkos ügyének tárgyalását. Bucurestiből jelentik: Berilát, a galati tö- meggyilkost holnap a fővárosba hozzák. Az ilfovi esküdtzők szerdán kezd meg Berila ügyének tárgyalását.

— Felrobbant a cséplőgép. Bucurestiből jelentik: Vascauti községben (Cernaui kö- zelében) a Jampolski-féle birtokon felrob- bant egy cséplőgép. Handbureac szerelő sulyosan megsebesült, egy gabonarakár le- égett. A kár meghaladja a negyedmillió lejt.

— Ha le akar fogyni, igyék reggel dél- ben és este egy-egy harmad pohár termé- szetes „Ferenc József” keserűvizet, mindig kétórával az étkezés után. Az orvosok ajánlják.

— Teodorescut mégis szembesítik Stras- serrel. Bucurestiből jelentik: A Capitala tudni véli, hogy a nyomozás újabb adatai alapján feltétlenül szükség van Teodorescu Traiannak szembesítésére (Strasserrel. Bizo- nyosra vehető, hogy Teodorescut Bécsbe szállítják, mert Strasser, akit halálraítéltek, az osztrák törvények értelmében nem hagyhatja el Ausztriát.

— Kisiklott egy tehervonat. Bucurestiből jelentik: Petrosani és Lupeni között tegnap este kisiklott egy tehervonat. A vonal me- grongálódott, a forgalmat 12 órán át csak átszállással lehetett lebonyolítani. Emberál- dozatai nem voltak a szerencsétlenségnek.

— Elhelyezik a munkanélkülieket. Bucu- restiből jelentik: A Capitala szerint az intellektuális munkanélküliek összeírása után, ami március 1-én kezdődik és legfel- jebb egy hónapot fog tartani, hozzálatnak a munkanélküliek elhelyezéséhez. Mindenek- előtt a diplomás munkanélkülieket fogják felhasználni az összeírás munkálataknál.

— Foto Meisner Reg. Ferdinand 3.

— Amerika is fokozni akarja a tengeri fegyverkezését. Washingtonból jelentik: A szenátus tengerészeti bizottságának elnöke tegnap kijelentette, hogy ha az angol hadi- tengerészet továbbra is hasonló tempóban fogja folytatni fegyverkezését, számunkra is szükségessé válik új tengerészeti program kidolgozása.

Meghülésnél használjon DIANA-sősbor- szesz bedörzsölőt. Erős hűlés esetén a leg- fontosabb az izzadság előidézése. Meg kell élnkíteni a vérkeringést, amit legkönnyeb- ben és legbiztosabban DIANA-sősborszesz- szel való bedörzsölés révén érünk el. A DIANA összetétele kitűnő hatást, meggyor- sítja a vérkeringést, bő izmokat okoz.

— Alkotmánymódosító javaslatot akar- nak a szövetségtagok elé terjesztetni a sváj- ci polgári pártok. Genfben jelentik: Az ősz- szes polgári pártok képviselői elhatározták, hogy alkotmánymódosító törvényjavaslatot terjesztene a szövetségtagok elé a kommu- nista internacionáléhoz tartozó összes egye- sületeknek Svájc területén való megszűnté- se érdekében.

— Fontos értekezlet a belügyminiszte- riumban. Bucurestiből jelentik: A belügy- miniszter ma délelőtt fogadta Donescu fő- polgármestert, aki a Bucurest-környéki fal- vakban lebonyolított községi választásokról tett jelentést. Ma délelőtt a belügyminiszte- riumban értekezlet volt, amelyen Juca mi- niszter, Benteoiu államtitkár, Paraianu tá- bornok csendőrségi főparancsnok, Cernat sziguranca-vezérigazgató és Parisianu rend- őrkészvezető vettek részt. A közrenddel kap- csolatos kérdésekről volt szó.

— A Skoda és Resita-művek együttmű- ködéséről tárgyalt Tatarescu. Bucurestiből jelentik: A Lupta jelentése szerint Tata- rescu ma délelőtt a hadfelszerelési minisz- tériumban dolgozott a nehézhadipar ügyé- ben és fogadta a csehszlovák, majd a román hadipari megbízottait, végül pedig a kato- nai szakértők jelentését hallgatta meg a Skoda- és Resita-művek együttműködést le- hetőségelkről.

NATHALAZ ELLEN Flavisan a hüléses megbetegedések elleni védőpáncél

kellemes ízű cukorkák alakjában kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— Robbanás egy letterszági löporraktár- ban. Rigából jelentik: A liepajai löporrak- tárban borzalmas robbanás történt. Két órt a robbanás ereje darabokra tépett. A közeli épületek sulyosan megrongálódtak. Az expló- zió okai egyelőre ismeretlenek.

— Elutasították Hertz Márton feleségé- nek fellebbezését. Bucurestiből jelentik: Hertz Márton feleségének kiutasítása elleni fellebbezését elutasította a bucuresti tábla. Hertz formai okokból benyújtott semmisségi panaszát március 23-án tárgyalják.

— Értesítés. A Rapid autóbussz szindiká- tus értesíti az érdekelteket, hogy új jegy- szedőmű tanfolyamot nyitott. Jelentkezni lehet a Szindikátus irodájában. Cal. Reg. Carol II. No. 119.

— A clujai Akadémit Barisszia vasárnap esti gyűlésén Danzig Hillél tart bevezetőt, Adler Hubert a romániai zsidó kulturmoz- galomról tart előadást. A gyűlés a Salom Klub helyiségében lesz megtartva. Vendége- ket szívesen lát a vezetőség.

Fogyasszon MALAGA-VINIGGI-t mert felülmulthatatlan.

— A targumuresi helyi csoport közgyűlése. A Zsidó Nemzeti Szövetség targumuresi helyi csoportja f. hó 21-én, vasárnap d. e. 11 órakor az Avoda Klubban tartja meg ezévi rendes közgyűlést, amelyre ezuton is meg- hívja t. tagjait, a helyi intézmények, egye- sületek vezetőit, valamint az érdeklődőket.

— Foto Meisner Reg. Ferdinand 3.

— Dr. Engelberger Dezső előadása Tg- Muresen. F. hó 22-én, hétfőn este 9 órakor az Avoda Klubban, cionista diest kereté- ben dr. Engelberger Dezső: Igazságszolgá- tás az ősi Palesztinában” címmel fog elő- adást tartani. Az előadást széleskörű érdeklődés előzi meg. Érdeklődőket szívesen lát az E. Zsi. N. Sz. Helyi csoportja.

— Adár 7-iki prédikáció. Vasárnap dél- után 5 órakor Glasner Akiba, a clujai orto- dox hitközség főrabijja emlékbeszédet tart az elmúlt évben elhunyt kiválóságokról, a Sasz Chevra templomában. A templomot ebből az alkalomból fűteni fogják. A fő- rabbi egyébként országos fontosságu ügyek- ről is fog beszélni.

Beck pólkávégyár Valea lui Mihai

ידער קויפמאן וואלט עס בעדערניצן דאסס ווי אינעם דייער שווערע זיינען געווען אונזער שטיצען מיטן עסן און דייער אונזערע דאסס ווי דין און קואלטיע פארזיכליכען בעק קאפפעייע אין איהרען געזעצט פארטירען באסטען ווי א זיך ניכט טישען מיט איינער ווערטען וואס קויפן ווי בעק קאפפעייע דער אונזער בעדערניצן בעקער כשר איז

A prágai zsidó népegyetem

Goldelmann professzor a galuti zsidó népegyetem tanára

Prága, február 19. Goldelmann professzor teremtette meg az elmúlt év elején a prágai „Cionista népegyetem és távoktatás” nagy- szerű intézményt, amely jeles tudósok és szakértők közreműködésével átfogó előadá- sokban közvetítette a zsidókérdés és a zsidó társadalomtudomány különböző ágának leg- fontosabb alapismereteit.

Három előadási ciklust valósított meg programszerűen az elmúlt évben a prágai zsidó népegyetem. Az első ciklus a zsidókér- dés galuti vonatkozásait ölelte fel, beleértve a nemzetiségi kérdés általános és zsidó ele- meit, az antiszemitizmus, az asszimiláció és a galuti zsidó gazdaság problémáit. A más-odik a cionista mozgalom különböző irány- zatainak ideológiai és történelmi ismerteté- sét adta a különböző pártok és eszmeáram- latok rendkívül érdekes megvilágításával. A harmadik ciklus Palesztina és a palesztinai zsidó telepítés alapismereteit és problémáit ölelte fel.

A három ciklus előadásait nagyszámu hall- gatósgár hallgatta végig Prágában, míg a távoktatás az előadásoknak sokszorosított példányokban való kiadásával történt.

Az intézmény oly nagy népszerűsége tett szert, hogy a csehszlovákiai cionista szerve- zet dr. Goldelmann professzor vezetésével cio- nista propagandaközpontot állított fel, amely most nyomtatott brosúrák formájában, ren- dkívül izléses kiadásban jeleníti meg a prá- gai népegyetemen elhangzott előadásokat és újabb brosúrákkal egészíti ki azokat.

A prágai propagandaközpont kiadásában eddig a következő könyvek jelentek meg:

- 1. H. O. Boczkowszki: A nemzeti kérdés. (Ára 9 ck.)
2. Dr. Felix Weltsch: Általános cionizmus. (Ára 2.50 ck.)
3. Goldelmann: A dolgozó Palesztina. (Ára 3 ck.)
4. Adolf Pollák: A Keren Kajemeth. (Ára 3 ck.)
5. Michael Assaf: A palesztinai arab nem- zeti mozgalom. (Ára 7 ck.)
6. Dr. Franz Friedmann: A Palesztina-man- dátum. (Ára 4.50 ck.)
Az első sorozatban a következő kiadvá- nyok jelennek meg a közeljövőben:
Goldelmann: A zsidó galú-gazdaság.
Kaplun-Kogan: A zsidók gazdasági törté- nete.
M. N. Gelber: A cionista mozgalom tör- ténete.
A cionista pártok. (Gyűjtemény).
Leo Lauterbach: A cionista szervezet.
Henri S. Bloch: Erec Jiszrael (földrajzi is- mertetés.)
Goldelmann: A zsidó gazdaság Palesztiná- ban.
Leo Goldhammer: A cionista telepítési mű.
H. Hofmann: A cionista munkásság műve.
Jichak Ben Cvi: Muzulmánok és arabok.
Rendelések a következő címre küldendők:
Zion. Propagandastelle, Praha I, Dlouhá 41 II.

— Teadélután a Kfar Hamakkabi javára. A Cristal Palace igazgatósága február 21-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel rendezt szokásos teadélutánját a Kfar Hamakkabi javára.

— A Marpe Lanefes teadélutánja. A Mar- pe Lanefes jótékonyági egyesület az e- mult vasárnap teadélután tartott, amelyen Kepecs Samuné és Lebovits Mártonné urnók látták el a háziasszonyi tisztet.

— Hajótörést szenvedett egy olasz hadi- hajó. Athénből jelentik: Az Erdano olasz hadihajó hajótörést szenvedett Antikytera szigete közelében. Egy tengerész vízbefullt, 59-et megmentettek.

— Több, mint négyezer tanár jelentkezett képesítési vizsgára. Bucurestiből jelentik: A középiskolai tanárok képesítési vizsgáira 4606-on jelentkeztek, köztük 1852 férfi és 3054 nő.

UJ KELET Legújabb hírek

Impozáns fogadtatásban részesítik Mihály vajdát

BUCURESTI, febr. 19. Mihály vajda a hét végén tér vissza az országra. A Curenul szerint impozáns fogadtatásban részesítik a trónörökösöt. Az uralkodó, a kormány tagjai, a katonai és polgári hatóságok, stb. fognak kivonulni fogadtatására.

Elkészült az állami költségvetés tervezete

Bucuresti, február 19. A pénzügyminisztérium befejezte az állami összköltségvetés előkészítő munkálatait és közli, hogy az 1936-37. évi büdzsé 25,248.155.000 lej tesz ki, tehát 2.275.735.500 lejjel többet, mint az elmúlt évben. A nemzetvédelmi alapot 2.750.000.000 lejjel állapították meg, ami 150 millióval haladja meg a múlt évi tételt. Az 1934-37. évi tartozások rendezésére összesen 1 milliárdot irányoztak elő. Ami a rendkívüli hitelekkel illeti, azokra 409 milliót tartottak fenn a tavalyi 509 millióval szemben.

A pénzügyminisztérium jelenleg a büdzsé indoklásán dolgozik. A költségvetési törvényeket folyó hó 26-án terjesztik a kamara elé.

Ismeretlen banditák csepdába ejtettek egy craiovai orvost, majd kifosztották lakását

Bucuresti, február 19. Az éjszaka folyamán a craiovai Preda kórházban ismeretlen egyén jelent meg és arra kérte Const. Petrescu sebészorvost, hogy kísérje el egy beteghez. Dr. Petrescut egy elhagyott házba vezették, ahol négy ember támadta meg, akik miután megkötözték, kifosztották. Az orvosnál talált kulcsokkal a magyarul beszélő támadók megjelentek Petrescu lakásán. Az orvos ott alvó huját megkötözték, majd hozzáfogtak a lakás rendszeres kifosztásához. Az orvos kasszájából elrabolták annak készpénzét, csekkönyvét és mintegy félmillió lej értékű értékpapírt. A rablók kézrekerítése végett megindult az erélyes nyomozás.

Nagy katonai előkészületek Olaszországban

Róma, február 19. (Rador.) A Havas jelentése szerint a fasiszta nagytanács március 1-én összeül, hogy különböző, a nemzetvédelemmel kapcsolatos kérdéseket vitassa meg.

Egyébként a katonai előkészületek nem szünetelnek, Olaszországban. Eppen tegnap fújtak riadót Rómában, amely több, mint félórát tartott. A feltételezettek meg-támadott pontokat tüzolták, mentők és fasiszta csapatok vették védelmükbe mindannyian gázmáskkal felszerelve.

Ezelőtt két nappal a kormányelnök és a haderők három államtitkára inspekción repülőköronon voltak a középolaszországi repülőterek felett.

— Az uralkodó az operában. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó tegnap este végignézte a Trandafirii Rosii, Const. Bobescu operájának előadását.

— Rendelet a kapuzásról és a házmezték kapunyitási illetékéről. A rendőrség az érdekeltek tudomására hozza, hogy február 15-től kezdődőleg sorozatos razziaikat fog tartani a háztörvény következő intézkedéseivel tiszteletbentartásának felülvizsgálatára: A kapukat reggel hat órákor kötelesek a házmezték kinyitni és este tíz órákor bezárni. Nyáron 11 órákor van a záróra. Minden egyes kapunyitást a házmeztérnek éjjel előtt 3 lej, éjjel után 6 lej fizetendő. Minden háztulajdonos köteles házában falára, jól látható helyen, kapualatt, vagy másutt a házszabályzatot kiragasztani. A rendelet ellen vétőket 500 lej pénzbüntetéssel sújtják.

Aradon egy kávéházi ruhatáros felesége széngázzal mérgezte meg magát és kisfiát

A kisfiu meghalt, az anyát eszméletlenül szállították kórházba

ARAD, február 19. (Az Uj Kelet tud.) Kettős öngyilkosság tartja izgalomban tegnap óta Arad város lakosságát. A Brumarul ucca 15. számú házban széngázzal megmérgezte magát és 11 éves kisfiát Tóth Béla kávéházi ruhatáros felesége. Tóth Béla, aki családjával együtt lakott a Brumarul ucca 15. szám alatt, este hét órákor eltávozott hazulról és a Bulevárd kávéháza ment, amelynek ruhatárát bérelte. A lakásban hagyta feleségét és 11 éves Béla nevű fiát. Amint a nyomozás kiderítette, az asszony férje távozása után lefeketette kisfiát, majd szénrel tüzet rakott. Amikor a széngáz terjedni kezdett a lakásban az asszony megvetette az ágycát és maga is lefeküdt.

Tóth Béla reggel négy órákor tért haza a szolgálatból. Már a konyhában fojtó gázzagot érzett, innen a szobába nyitott be, ahol elviselhetetlen széngázzag terjedt. Rosszat sejtve felgyújtotta a villanyt és akkor megdöbbenve látta, hogy a felesége és a kisfia halálsápadt arccal vonaglanak az ágyon. Azonnal értesítette a mentőket és a rendőrséget, a szerencsétlen kisfiun azonban már nem lehetett segíteni. Az asszonyt eszméletlenül kórházba szállították, ahol még a déli órákig sem nyerte vissza eszméletét és így nem lehetett kihallgatni. A szomszédok vallomása szerint éjjeltájban gyerekköltést hallottak a kiáltás nem ismétlődött meg, nem gyanakodtak semmire. Tóthné bucsulevelet hagyott hátra, amelyben megírja, hogy nem lehet boldog az életben és ezért öngyilkosságra szánta rá magát, de magával viszi a halálba kisfiát is.

A légionáriusok kérdéséről vitatkozott Iunian a belügyminiszterrel a kamarában

Argetoianu szerint nem kell eltulozni egyes diplomaták ballépését

Bucuresti, február 19. (Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén Argetoianu az agrárpárt nevében a légionáriusok temetésével kapcsolatban kitört konfliktus kérdésében szólalt fel. Kijelenti, hogy hiba volna az esetnek túlságos fontosságát tulajdonítani. Nem vonja kétségbe, hogy a meghatalmazott miniszterek hibát követtek el, amikor a temetésen megjelentek, mert diplomata csak a külügyminisztérium, vagy a királyi udvar révén kaphat meghívókat. Amennyiben nem kaptak meghívást, kötelesek lettek volna kikérni legalább a külügyminiszter véleményét. Ha természetesen nem engedjük meg, hogy idegenek avatkozzanak be belügyeinkbe, egyben ügyelnünk kell arra is, hogy más országokkal való barátságunk ne komplikálódjék egyes diplomaták hibái miatt. Az a véleményem, hogy emiatt senki el nem távozhatik, legkevésbé a kormány.

Iuca belügyminiszter válaszul ezután Iu-

niannak minapi kérdésére, aki azt vetette fel, hogy Romániában létezik egy államrendőrség és egy légionárius rendőrség. Iuca elmondja, hogy január 26-án Radulescu diákok a volt vasgárda néhány tagja elfogta és Cantacuzino Graniceru házába vitte, ahonnan az orvostanhallgatók otthonába szállították és a 65. szobában megkötözték. Iuca a rendőrséget magasztalja, mely teljes kötelességet, házkutatást rendezett a diákok otthonában és a bűnösök közül kettőt tartóztattak. A rendőrség mindig teljesíteni fogja kötelességét és példaadó módon úgy fog eljárni, hogy ez az eset még egyszer nem fog előfordulni.

A szenátuban Purcareanu elnök kéri a szenátorokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg holnap este Mihály nagyvajda érkezésénél. Ezután jelentésként interpellációk következtek.

A felkelők ismét felfüggesztették Madrid ellen indított offenzívájukat

A kormánycsapatok minden vonalon visszaverték a felkelők támadásait

A Havas madridi jelentése szerint a zendülők tegnap igen nagyszámu csapattal elmentámadást indítottak a köztársaságiak által Manarosanál elfoglalt állások ellen. Az offenzíva délben vette kezdetét Sevillából és Badajosból hozott csapatokkal. A felkelők harcokcsíjait csupán nagy nehézségek árán tudták előnyomulni a szegedróttakadályok miatt. A zendülők erőteljesen rohamozták a kormány által kézbe tartott magaslatokat. A három órán át tartó támadást a dinamitos osztagok segítségével visszaverték.

Barcelonából kapott jelentés szerint a zendülők erős nyomást gyakorolnak az aragoniai fronton. A déli arcvonalon a zendülőkkel alaposan visszaverték a kormánycsapatok. A szélsődeli vonalak mentén a zendülők előnyomulását feltartóztatták, a kormányerők megerősítették állásaikat.

A felkelők beismerik, hogy felfüggesztették Madrid elleni offenzívájukat

Avilai jelentés szerint a felkelők Madridtól délkeletre indított offenzíváját bizonyos időre felfüggesztették, hogy a csapatoknak pi-

henést biztosítsanak. Ez egyébként a legnagyobb szabású hadművelet volt, amely december óta történt.

Hivatalos salamancai jelentés szerint tegnap igen korlátozott haditevékenység volt a frontokon.

Angol megbízottak fogják ellenőrizni a portugál határt

Londoni jelentés szerint a benemavatkózási albizottság ismét tanulmányozás alá veszi az ellenőrzés terén kidolgozott áthidaló tervezetet, amely lehetővé tenné Portugália hozzájárulását határa ellenőrzéséhez, ha azt csak angol közegek végzik. Ennek megfelelően 50-60 angol közeg utazna Portugáliába, ahol mindenben elősegítene az ellenőrzést számukra.

A kormánycsapatok elfoglalták a németek megerősített állásait Madrid körül

Madridi védelmi tanácsának jelentése szerint a kormánycsapatok által az utolsó két nap alatt indított offenzívára válaszul, az ellenség erőteljes ellentámadásba ment át Maranosa körzetében, de a kormányerők

megtartották összes előzőleg meghódított állásaikat. A kormány seregei fényes haditettet vittek véghez Morata de Tajuna körzetében, ahol elfoglalták a német csapatok által tartott megerősített ellenséges állásokat. Egyetemi Várból indított zavartkeltő célza manőver csődöt mondott. Madrid felett légi ütközet volt, amelyben az ellenség hat vadászpilótát és egy Junkers-hárommotorost veszített. Egy kormánygép eltűnt harcban.

Felkelő-jelentések szerint a tegnapi n. folyamán 16 kormányrepülő tettek tönkre a felkelők pilótái. Öt közülük hasznavehetlenné vált a tartóerejű repülőter bombázása folytán, míg a többi 11-et lelőtték vagy le szállásra kényszerítették a felkelők. Madrid körzetében két légi harc folyt le. Az elsőben, reggel, 40 vadászpilótát harcolt 4000 méter magasságban. Itt 9 kormánygép zuhant le lángokban. A második harc során, délután, két ellenséges gépet lőttek le. Egyetlen felkelő gép sem zuhant le.

Kötelesek a kereskedők egészségügyi illetéket fizetni

Egy cluji pénztintező a reá kivett egészségügyi illetéket kontesztációval támadta meg és ebben az illeték kiróvása ellen alkotmány- és törvényellenesség címén emelt kifogásokat. A bank szerint az illetéket megállapító törvény úgy intézkedik, hogy csak azok az iparvállalatok kötelesek a taxát fizetni, amelyek egészségügyi engedélyt kell beszereszenek működésükhöz. Csak a törvény végrehajtási utasítása sorolja fel a taxát fizető vállalatok között a kereskedelmi cégeket is, már pedig adót és illetéket csak törvénnyel lehet életbeléptetni. Kifogásolja a bank ezenkívül, hogy az egészségügyi illetékekből befolyó jövedelem nem szerepel az állami költségvetésben és így az nem szedhető.

Az Omul hegyről kétszáz méteres szakadékba zuhant két fiatalember

Bucuresti, február 19. A Bucegi hegységben újabb tragédia történt tegnap. Hans Rein sibiui és Fritz Ungar mediasi fiatal emberek, a bucaresti miegyetem hallgatói a napokban kirándultak az Omul-hegyre. Miután néhány napig nem adtak életjelet magukról, keresésükre indultak és mindkettőt az Obarsia hegy egyik szakadékában találták meg.

A két diák kétszáz méteres mélységbe zuhant, de a vastag hóréteg felfogta esésüket és nem sérültek meg. Mivel szombaton nem volt mit enniük, lassan elhagyták őket minden ellenállóerő és megfagytak.

A Habsburg-restauráció esetén nem szállják meg a németek Ausztriát

Berlin, február 19. (Rador.) Egyes külföldi lapok olyan híreket terjesztettek, hogy a német kormány jegyzéket küldött volna Rómába és Bécsbe, amelyben bejelentette, hogy a Habsburgok restaurációja esetén a német csapatok megszállják Ausztriát. Mértékadó német körök a leghatározottabban cáfolják ezeket a híreket.

Szóliában letartóztattak hat kommunista tisztet

Szófia, február 19. (Rador.) A Havas szerint tegnap letartóztattak hat tisztet azok közül, akiket elbocsátottak a hadsereg kötelékéből, amiért az 1934. évi államcsínyben résztvettek. A letartóztatottak névtelen leveleket terjesztettek, amelyben a jelenlegi rezsimet támadták.

A DNB rámutat arra, hogy a letartóztatottak a Zweno-csoport tagjai. Egyikük lakásán kommunista röpiratokat találtak. Hivatalosan nem indokolják a hat letartóztatást, de értesre adják, hogy törvényellenes tevékenységgel vádolják az illetőket.

FRATERNITAS R. T. NYOMASA, CLUJ

CENZURAT